



ภาคผนวก ก

แผนการจัดการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนการจัดการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ท 43101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1
 หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนช้างถวายฎีกา
 ชุดที่ 1 แนวการพิจารณาคุณค่าวรรณคดี เวลา 2 ชั่วโมง
 ชื่อผู้สอน นางสุกัญญา ปัญจิต

มาตรฐานการ : ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทย
 อย่างเห็นคุณค่า และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น : ท 5.1.1 สามารถอ่านบทกวีนิพนธ์ประเภท กาพย์ กลอน
 ร่าย โคลง ฉันท์ ลิลิต บทละคร และวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้น นวนิยาย สารคดี และ
 บทความความสามารถใช้หลักการวิเคราะห์วรรณคดี

สาระสำคัญ

วรรณคดีเป็นบทประพันธ์อันประกอบด้วยศิลปะในการประพันธ์อย่างประณีต มี
 เนื้อเรื่องคลอใจให้เกิดความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ต่าง ๆ มีการถ่ายทอดความรู้สึกแบบนิยาย
 แต่งเป็นละครซึ่งผู้อ่านวรรณคดี มักจะมีจุดมุ่งหมายในการอ่านต่างกัน การพิจารณาคุณค่าของ
 งานประพันธ์ ควรพิจารณาคุณค่าทั้งด้านวรรณศิลป์ และด้านสังคมแห่งวรรณคดี การ
 สรรค่า เสียงเสนาะ จินตภาพ ภาพพจน์ ไวยากรณ์ตลอดจนลีลาแห่งกาพย์กลอน และรสใน
 วรรณคดี

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

ใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย ประเมินค่าเรื่องที่อ่านใช้ความรู้และ
 ประสบการณ์จากการอ่านพิจารณาเนื้อหา รูปแบบ คุณค่าของหนังสือด้วยการพูดและเขียน
 แสดงความคิดเห็น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายแนวทางการพิจารณาคุณค่าวรรณคดี
2. อธิบายความหมายและลักษณะของวรรณคดีได้
3. อธิบายแนวทางการพิจารณาคุณค่าวรรณคดีได้

คุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์

1. ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน
2. ความซื่อสัตย์
3. ความเป็นระเบียบ
4. ความร่วมมือในกลุ่ม

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายและลักษณะของวรรณคดี
2. แนวทางการพิจารณาคุณค่าวรรณคดี

กิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูและนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับหนังสือวรรณคดีเรื่องอื่นๆ ที่นักเรียนเคยอ่านมาแล้ว เช่น เรื่องอิเหนา พระอภัยมณี สามก๊ก รามเกียรติ์ เป็นต้น ว่าอ่านแล้วมีความรู้สึกอย่างไร ได้อะไรจากการอ่านบ้าง เช่น ความสนุกสนาน ประโยชน์/ข้อคิด ความงามทางภาษา ฯลฯ

2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และแนะนำชุดการสอน

3. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

ขั้นสอน

1. นักเรียนอ่านบทประพันธ์ กลอนบทละครเรื่องอิเหนาร่วมกัน 1 เที้ยว ดังนี้

“อันสี่ธาภิราชฐาน	กว้างใหญ่ไพศาลนักหนา
เทวศร์นฤมิตด้วยฤทธา	สนุกคั่งเมืองฟ้าสุราลัย
มีปราสาททั้งสามฤดู	เสด็จอยู่โดยจินดาอัคราลัย
หลังคาฝาผนังนอกใน	แล้วไปด้วยโมราศิลาทอง...”

(อิเหนา : รัชกาลที่ 2 หน้า 2)

2. นักเรียนพิจารณาเนื้อหาจากคำประพันธ์ที่อ่าน แล้วแสดงความคิดเห็นต่อไปนี้

1) ลักษณะของกลอนบทละครที่แตกต่างจากกลอนชนิดอื่น เช่น ขึ้นต้นว่าเมื่อนั้น เมื่อกล่าวถึงตัวละครที่เป็นเจ้านาย เจ้าพระยา บัดนั้น เมื่อกล่าวถึงตัวละครที่เป็นคน

รับใช้ ตัวละครที่เป็นคนสามัญ มาจะกล่าวบทไป เมื่อกล่าวถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือกล่าว
เปลี่ยนสถานที่

2) กลอนนี้กล่าวถึงอะไร

3) รสในวรรณคดี

3. ครูอธิบายเพิ่มเติมว่าเป็นลักษณะของวรรณกรรมและการยกย่องวรรณกรรมที่ดี
มีบันทึกว่าในรัชกาลที่ 5 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโบราณคดีสโมสรขึ้นมี
วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการประพันธ์ การศึกษาประวัติศาสตร์และโบราณคดี คือร่วม
พิจารณาเลือกสรรหนังสือที่แต่งดีทั้งหนังสือเก่าและหนังสือที่แต่งขึ้นใหม่ และทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ พระราชทานตราโบราณคดีสโมสร “พระราชลัญจกร มังกรคาบแก้ว” ประทับ
ไว้เป็นสำคัญในหนังสือที่ได้คัดเลือกกว่าแต่งดี และจัดพิมพ์ขึ้นด้วยความเห็นชอบในสมัย
รัชกาลที่ 6 ได้ทรงตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งวรรณคดีสโมสรขึ้นในปี 2457 มีหน้าที่ยกย่อง
หนังสือไทยเล่มที่แต่งดีว่าเล่มใดเป็นยอดหนังสือในประเภทนั้น ๆ โดยมีคณะกรรมการตรวจ
คัดเลือก ซึ่งจะได้รับพระบรมราชานุญาตให้ประทับตราพระราชลัญจกรรูปพระพิฆเนศไว้
ข้างหน้าหนังสือเป็นสำคัญยกย่องว่าเป็น “หนังสือวรรณคดี”

4. นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ 1 แนวทางการพิจารณาวรรณคดี

5. นักเรียนทำใบงาน

ขั้นสรุป

1. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปเนื้อหา ความหมายและลักษณะของวรรณคดี
นักเรียนเข้าใจแล้วเขียนสรุปบนกระดาน

2. นักเรียนทุกคนบันทึกลงสมุด และอ่านทบทวนเพื่อตรวจทานความถูกต้อง
ก่อนส่งครูตรวจความสะอาดเรียบร้อยถูกต้องสวยงาม และเป็นระเบียบ

ชั่วโมงที่ 2

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ทบทวนความรู้ที่เรียนมาแล้วในชั่วโมงที่ 1

2. นักเรียนสนทนาเกี่ยวกับละครที่ดูจากสถานีวิทยุโทรทัศน์ว่ามาจากนวนิยายซึ่ง
เป็นวรรณกรรมที่กวีแต่งขึ้น อาจจะมีเค้าโครงมาจากการสะท้อนชีวิตจริง สะท้อนสังคม หรือ
จินตนาการของกวีเองซึ่งคุณจะต้องมีวิจารณ์ญาณในการวิเคราะห์คุณค่าในด้านต่าง ๆ ของ
เนื้อเรื่องหรือบทบาทของตัวละคร

ขั้นตอน

3. ตัวแทนกลุ่มแต่ละกลุ่มรับบัตรงานแจกสมาชิกในกลุ่มทุกคน คนละ 1 ชุด ประกอบด้วย บัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา บัตรกิจกรรม แบบฝึก และบัตรเฉลยคำตอบ
4. นักเรียนทุกคนศึกษาบัตรงาน โดยอ่านจากบัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา แล้วบันทึกความรู้และคำตอบในบัตรกิจกรรม แบบฝึกให้เรียบร้อย
5. ในขณะที่นักเรียนศึกษาชุดการสอน ครูตรวจความเรียบร้อยและคอยให้คำปรึกษาชี้แนะเพื่อให้นักเรียนเข้าใจวิธีการเรียนดียิ่งขึ้น
6. นักเรียนเขียนคำตอบเสร็จตรวจคำตอบจากบัตรเฉลยโดยเปลี่ยนกันตรวจในกลุ่ม ครูต้องดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดขณะปฏิบัติกิจกรรมและกำกับนักเรียนให้ซื่อสัตย์ต่อตนเอง ไม่ลอกคำตอบหรือดูเฉลยก่อนการตอบคำถาม

ขั้นสรุป

1. นักเรียนและครูช่วยกันสรุปเนื้อหา ความหมายและลักษณะของวรรณคดี นักเรียนเข้าใจแล้วเขียนสรุปได้สมบูรณ์งาน
2. นักเรียนทุกคนบันทึกผลสมุด อ่านทบทวนในสมุดเพื่อตรวจทานความถูกต้อง ก่อนส่งครูตรวจความสะอาดเรียบร้อยถูกต้องสวยงาม และเป็นระเบียบ
3. ตัวแทนกลุ่มแต่ละกลุ่มรับแบบทดสอบหลังเรียน ให้สมาชิกในกลุ่มทุกกลุ่มจนครบทำแบบทดสอบ 10 ข้อ เลือกตอบ 5 ข้อ เติมคำ 5 ข้อ เมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้วครูแจกบัตรเฉลยให้ตรวจคำตอบด้วยตนเอง
4. ตัวแทนกลุ่มแต่ละกลุ่ม เก็บรวบรวมบัตรงานทุกชนิด แบบทดสอบ กระดาษคำตอบที่ตรวจแล้วส่งคืนที่ครู
5. ครูบันทึกคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียน กิจกรรมระหว่างเรียนไว้เป็นข้อมูลเพื่อนำไปจัดทำตามวิธีทางสถิติ

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. เอกสารประกอบบทประพันธ์
2. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
3. กระดาษคำตอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือกและชนิดเติมคำ
4. เฉลยคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
5. บัตรคำสั่ง

6. บัตรเนื้อหา
7. บัตรกิจกรรม
8. บัตรเฉลยคำตอบ
9. แบบฝึกประจำหน่วย
10. เฉลยแบบฝึกประจำหน่วย
11. แบบทดสอบก่อนเรียนหลังเรียนประจำหน่วย จำนวน 10 ข้อ พร้อมเฉลย

การวัดผลและประเมินผล

การวัดผลประเมินผล

ประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้

1. วิธีการวัดและประเมินผล

- 1.1 ตรวจสอบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
- 1.2 สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในขณะปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้
 - 1) ความเอาใจใส่ ความสนใจ ตั้งใจ ในขณะปฏิบัติกิจกรรม
 - 2) ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนทุกขั้นตอน
 - 3) สนใจตอบคำถามและซักถามปัญหาต่าง ๆ ที่ต้องการทราบ
- 1.3 ตรวจสอบบัตรกิจกรรม แบบฝึก ที่ปฏิบัติแล้ว

2. เครื่องมือวัดและประเมินผล

- 2.1 แบบสังเกตการณ์ร่วมกิจกรรม
- 2.2 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
- 2.3 เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
- 2.4 กระดาษคำตอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
- 2.5 แบบบันทึกคะแนน
- 2.6 แบบบันทึกคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์

3. เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

นักเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 80 ขึ้นไป

กิจกรรมเสนอแนะ

ศึกษาวรรณคดีที่นักเรียนชอบแล้วมาสนทนาแสดงความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยน
ความรู้ในชั้นเรียน

บันทึกผลหลังสอน

ผลหลังสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(นางสุกัญญา ปัญจิต)

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ภาคผนวก ข
แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

.....
 คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็น
 ของท่าน ซึ่งมี 4 ระดับ ดังนี้

- 4 ดีมาก หมายถึง นำเสนอได้สมบูรณ์ ชัดเจน สอดคล้องกับหลักสูตร ส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักสูตรได้ดีมาก
- 3 ดี หมายถึง นำเสนอได้สมบูรณ์ สอดคล้องกับหลักสูตร ส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักสูตรได้ดี
- 2 พอใช้ หมายถึง นำเสนอมีข้อบกพร่องบ้างเล็กน้อย แต่ไม่เป็นประเด็นสำคัญและไม่มีผลเสียต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 1 ปรับปรุง หมายถึง นำเสนอมีข้อผิดพลาดที่เป็นประเด็นสำคัญมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

รายการแสดงความความคิดเห็น/ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	ดีมาก 4	ดี 3	พอใช้ 2	ปรับปรุง 1
1. องค์กรประกอบครบถ้วน				
2. มีเนื้อหาสัมพันธ์สอดคล้องกับจุดประสงค์				
3. ความยากง่ายพอเหมาะกับวัย ระดับชั้นของผู้เรียน				
4. มีแบบฝึกอย่างเพียงพอ				
5. ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการเรียน				
6. มีกิจกรรมให้นักเรียนแสดงออกเหมาะสม				
7. มีแบบทดสอบตามจุดประสงค์				
8. สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้				
9. ใช้ภาษาถูกต้อง สื่อความหมายชัดเจน				
10. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
 ตำแหน่ง.....

ภาคผนวก ค

ชุดการสอน

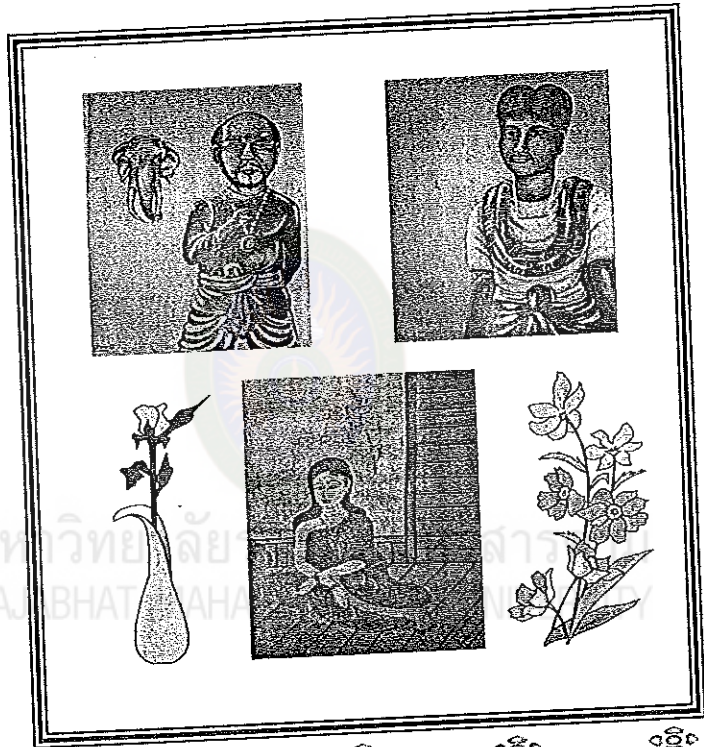


มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

คู่มือครู

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ท 43101 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
 ชุดการสอน การวิจัษ์วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวายฎีกา
 ชุดที่ 1

เรื่อง แนวทางการพิจารณาคุณค่าวรรณคดี



นางสุกัญญา ปัญจิต

นักศึกษาปริญญาโท สาขาหลักสูตรและการสอน

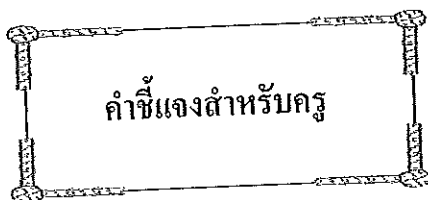
รุ่น 12/52

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
 ศูนย์กาพลินธุ์พิทยาสรรค์



องค์ประกอบของคู่มือครู มีส่วนประกอบดังนี้

1. คำชี้แจงสำหรับครู
2. รายการวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน
3. เนื้อหาสำหรับครู
4. สิ่งที่จะต้องเตรียมล่วงหน้า
5. แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย
 - 5.1 หัวเรื่อง
 - 5.2 สาระสำคัญ
 - 5.3 จุดประสงค์การเรียนรู้
 - 5.4 สาระการเรียนรู้
 - 5.5 กิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย
 - 5.5.1 ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน
 - 5.5.2 ขั้นสอน
 - 5.5.3 ขั้นสรุป
 - 5.6 สื่อการเรียนการสอน
 - 5.7 การวัดผลและประเมินผล
 - 5.8 กิจกรรมเสนอแนะ
6. การจัดชั้นเรียน
7. บัตรงาน
8. แบบทดสอบก่อนเรียน
9. แบบทดสอบหลังเรียน
10. เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน
11. เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน
12. บรรณานุกรม



ชุดการสอนชุดนี้ เป็นชุดการสอนประกอบคำบรรยายสำหรับครู ใช้สอนระหว่างเรียนในบทเรียน หรือใช้สอนทบทวนเนื้อหาที่เรียนไปแล้ว และใช้สอนซ่อมเสริม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่องการวิพากษ์วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวายฎีกา ชุดที่ 1 เรื่อง แนวทางการพิจารณาคุณค่าวรรณคดี ซึ่งมีเนื้อหาสาระในบทเรียน บทที่ 1 วรรณคดีวิพากษ์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีลำดับขั้นตอนในการใช้ชุดการสอนดังนี้

1. ก่อนสอน ครูผู้สอนต้องศึกษาชุดการสอนให้เข้าขั้นตอนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ เริ่มจากชื่อชุดซึ่งปรากฏอยู่บนกล่องชุดการสอนนี้แล้ว
2. ศึกษาคู่มือในการใช้ชุดการสอนโดยละเอียด
3. ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ให้เข้าใจขั้นตอนการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามลำดับ
4. ตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ในชุดการสอนให้ครบถ้วนตามระบุไว้
5. ทดสอบนักเรียนก่อนทำการสอนด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ผ่านการหาประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเรียบร้อยแล้ว เพื่อทราบความรู้พื้นฐานทางการเรียนของนักเรียนแต่ละคน และเมื่อจัดกระบวนการเรียนครบถ้วนแล้วทดสอบหลังเรียนอีกครั้งหนึ่ง ด้วยแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อทราบความก้าวหน้าและพัฒนาการด้านการเรียนของนักเรียนแต่ละคน
6. ขณะที่นักเรียนปฏิบัติกิจกรรม ครูต้องคอยดูแลเอาใจใส่ และแนะนำช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด
7. เมื่อสิ้นสุดกระบวนการเรียนการสอนและสอบแล้ว ครูต้องตรวจเก็บวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนทุกชนิดให้เรียบร้อยเพื่อความสะดวกในการใช้ครั้งต่อไป

รายการวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ในชุดการสอน

ชุดที่ 1

เรื่อง แนวทางการพิจารณาคุณค่าวรรณคดี

1. คู่มือครู	จำนวน	1	ชุด
2. แบบทดสอบก่อนเรียน	จำนวน	33	ชุด
3. แบบทดสอบหลังเรียน	จำนวน	33	ชุด
4. กระดาษคำตอบชนิดเลือกตอบ	จำนวน	66	ชุด
5. เฉลยคำตอบแบบทดสอบหลังเรียน	จำนวน	33	ชุด
6. บัตรงาน ประกอบด้วย			
6.1 บัตรคำสั่ง	จำนวน	33	ชุด
6.2 บัตรเนื้อหา	จำนวน	33	ชุด
6.3 บัตรกิจกรรม	จำนวน	33	ชุด
6.4 แบบฝึก	จำนวน	33	ชุด
7.5 บัตรเฉลย	จำนวน	33	ชุด
7. สื่อการเรียนการสอนประกอบด้วย			
7.1 บัตรคำ			
7.2 แถบข้อความ			
8. สิ่งที่คุณต้องเตรียม			
8.1 หนังสือเรียนวรรณคดีวิจักษ์ ม.6			





วรรณคดี

วรรณคดี หมายถึง บทประพันธ์อันประกอบด้วยศิลปะแห่งการประพันธ์ และมีเนื้อเรื่องอันมีอำนาจจิตใจให้เกิดความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ต่างๆ มิใช่เป็นเรื่องให้ความรู้สึกลอยๆ เดี่ยว วรรณคดีเป็นศิลปะชั้นสูง มีถ้อยคำภาษาที่ไพเราะงดงาม ผู้อ่านจะได้รับรสแห่งความไพเราะโดยไม่ปรากฏอย่างรูปปั้นหรือภาพเขียน ไม่ปรากฏเสียงไพเราะอย่างดนตรี ความงดงามทางภาษาถือว่าวรรณคดีเป็นศิลปะชั้นสูง

การถ่ายทอดความรู้สึกเป็นวรรณกรรม

๑. แบบนิยาย คือ เขียนเป็นบันเทิงคดี สมมติขึ้นทั้งหมด ผูกเป็นเรื่องราวให้สนุกสนานชวนติดตาม เช่น สามก๊ก อิดราชคำฉันท์ มัทนะพาธา เป็นต้น
๒. แต่งเป็นละคร ผู้เขียนให้ตัวละครพูดแสดงความคิดความรู้สึกต่าง ๆ เพื่อดำเนินเรื่อง ตัวละครแสดงพรรณนา (ผู้เขียนแสดงพรรณนา)
๓. ผู้เขียนแสดงตนในการดำเนินเรื่อง เช่น นิราศ เพลงยาว กลอนเพลง เป็นต้น

กำเนิดของวรรณคดี

ผู้ให้กำเนิดวรรณคดีคือกวี แบ่งออกได้ 4 ประเภท คือ

1. สุตกวี คือ กวีที่แต่งโดยฟังผู้อื่นเล่ามาในที่นี้รวมทั้งการอ่านด้วย เช่น พระมหाराชครู แต่งเรื่องสมุทรโฆษคำฉันท์

2. อรรถกวี คือ กวีที่แต่งตามหลักหรือเหตุการณ์ที่เป็นจริง เช่น มหาชาติคำหลวง

3. จินตกวี คือ กวีที่แต่งด้วยความคิดของตนเอง เช่น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์เรื่องมัทนะพาธาหรือตำนานคอกกุหลาบ สุนทรภู่แต่งเรื่องพระอภัยมณี เป็นต้น

4. ปฏิภาณกวี คือ กวีที่แต่งโดยฉับพลัน เช่น ศรีปราชญ์กับนายประตู่ที่สนทนากันในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช กลอนสด เพลงน้อย เป็นต้น

จุดมุ่งหมายในการอ่านวรรณคดี

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ จำแนกไว้ว่า ผู้อ่านวรรณคดีมักจะมีจุดมุ่งหมายต่าง ๆ กันดังนี้

1. อ่านเพื่อความเพลิดเพลินอารมณ์
2. อ่านเพราะชอบว่าเป็นเรื่องที่ถูกกับนิสัยและชีวิตของตน
3. อ่านเพราะชอบว่าเป็นเรื่องที่แปลกและต่างกับที่ตนเคยประสบ
4. อ่านอย่างเพ่งเล็งข้อเท็จจริงเหมือนอ่านตำรา
5. อ่านเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ชีวิต
6. อ่านเพื่อรับรสความงามความไพเราะของบทประพันธ์

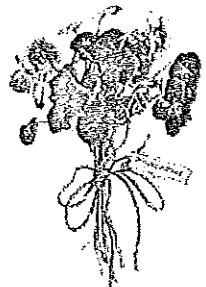
การวิจักษ์และการวิจารณ์วรรณคดี

การวิจักษ์วรรณคดี คือ การเกิดความเข้าใจแจ่มแจ้งจนตระหนักในคุณค่าของวรรณคดีเรื่องหนึ่ง ๆ ว่าเป็นงานศิลปะที่ถึงพร้อมเพียงใด มีข้อดีเด่นอย่างไร มีข้อด้อยอย่างไร มีข้อคิดที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงเพียงใดอันทำให้เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าทำให้เกิดความหวงแหนอยากรักษาไว้ให้ดำรงเป็นสมบัติของชาติต่อไป

การวิจารณ์วรรณคดี คือ การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีซึ่งมีอยู่หลายระดับ เริ่มตั้งแต่ชอบไม่ชอบวรรณคดีเล่มนั้น ๆ บางครั้งอาจจะติชมต่อไปว่าดีหรือไม่ดีด้วยตัวเองแล้วคิดค้นหาเหตุผลมาอธิบายความรู้ดีของตนเองเป็นขั้นต่อไปของการวิจารณ์วรรณคดี

แง่งามของร้อยกรอง

1. **การสรรคำ** คือ การเลือกใช้คำที่มีเสียงและความหมายไพเราะกินใจ ทั้งความหมายนัยตรง และนัยประหวัด
2. **เสียงเสนาะ** คือ เสียงที่เกิดจากสัมผัส การเล่นคำ เล่นอักษร ลีลาและจังหวะ
3. **จินตภาพ** คือ ภาพในจิตที่บังเกิดแก่ผู้อ่านตามประสบการณ์เป็นการเห็น การสัมผัส การได้ยิน การได้กลิ่น และการรู้รสด้วยจินตนาการ
4. **ภาพพจน์** คือ ศิลปะของการเรียบเรียงถ้อยคำที่ทำให้เกิดความเข้าใจ ซึ้งซาบอย่างรวดเร็วและมีคุณค่าในด้านอารมณ์ ภาพพจน์มีหลายแบบ ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ บุคคลวัต บุคลาธิษฐาน สัตยลักษณ์ นามนัย อดิพจน์ อวพจน์ สัทพจน์



ลีลาแห่งกาพย์กลอนและรสในวรรณคดี

1. ลีลาแห่งกาพย์กลอน มี 4 ลีลา ดังนี้

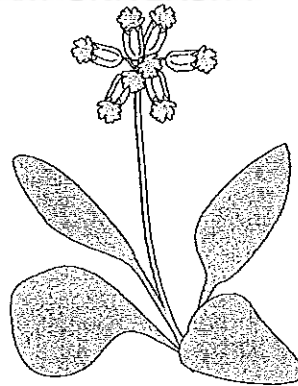
- 1.1 เสาวرنนีย์ เป็นบทชมโฉม ชมความสวยงาม ชมธรรมชาติ
- 1.2 นาฬิกาโมทย์ เป็นบทเกี่ยวไอ้โลม เป็นบทแห่งความรักใคร่
- 1.3 พิโรทาทัง เป็นบทแสดงความโกรธ ความแค้น เสียชื่อเสียง ตัดพ้อ
- 1.4 สัตถาบังคพิสัย เป็นบทพรรณนาความโศก คร่ำครวญ

2. รสในวรรณคดี มี 9 รส ดังนี้

- 2.1 ศฤงคารรส คือ รสแห่งความรัก
- 2.2 รุทรรส คือ รสแห่งความโกรธเคือง
- 2.3 หาสยรส คือ รสแห่งขบขัน
- 2.4 กรุณารส คือ รสแห่งความโศกเศร้า สงสาร
- 2.5 ฌยานกรรสน คือ รสแห่งความกลัว ความทุกข์เวทนา
- 2.6 ศานติริส คือ รสแห่งความสงบ ความราบรื่น อบอุ่นใจ หรือความวิเวก

ที่ทำให้อารมณ์สงบ

- 2.7 วิภัติสรส คือ รสแห่งความเกลียดชัง รังเกียจ
- 2.8 อัพภูตรส คือ รสแห่งความอสังขรย์ ทิศวง ประหลาดใจ
- 2.9 วีรรส คือ รสแห่งความกล้าหาญ



หลักทั่วไปในการพิจารณาแนวคิดและค่านิยมในงานประพันธ์

แนวคิดที่ปรากฏในงานประพันธ์อาจหมายถึง ความคิดสำคัญ ซึ่งเป็นแนวในการผูกเรื่องหรือความคิดอื่น ๆ ที่สอดแทรกอยู่ในเรื่องบุญกรรม ความรัก ความยุติธรรม ความตาย หรือแนวคิดที่เป็นความรู้ต่าง ๆ

ค่านิยม หมายถึง ความรู้ ความคิด หรือความเชื่อของมนุษย์ว่าสิ่งใดมีความหมาย หรือมีความสำคัญต่อตน หรือกลุ่มของตน ค่านิยมจึงเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลในการเลือกกระทำสิ่งหนึ่ง เว้นกระทำอีกสิ่งหนึ่ง ค่านิยมอาจถ่ายทอดกันได้เมื่อได้รับการปลูกฝัง หรือได้เห็นแบบอย่าง ค่านิยมยังครอบคลุมไปถึงความเชื่อถือและการยึดถือปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ในการดำเนินชีวิต อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับครอบครัว สังคม การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา จริยธรรม หรืออื่นๆ นอกจากนี้ ค่านิยมยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมใน ความหมายว่าวัฒนธรรมคือแบบแผนของชีวิตเช่น ความชอบสนุกสนาน ความนิยมในการทำบุญทำทาน

การพิจารณาค่านิยมของมนุษย์อาจสังเกตได้จากสิ่งที่สนใจ สิ่งที่คนปรารถนา หรือ สิ่งที่คนถือว่าจำเป็นต้องปฏิบัติ เช่น ค่านิยมเรื่องการรักษาศักดิ์ศรี การแสวงหาความรู้ การรักษาคำสัตย์ การรักนวลสงวนตัวของผู้หญิง การทำบุญ การเคารพกฎหมาย

การใช้โวหารหรือภาษาภาพจน์

การใช้โวหาร คือ การพลิกแพลงภาษาที่ใช้พูดและเขียนให้แปลกออกไปจากที่ใช้อยู่ เป็นปกติ ก่อให้เกิดจินตภาพ มีรสกระทบใจ ความรู้สึก และอารมณ์ การใช้อารมณ์ การใช้โวหารดังกล่าวนี้มีอยู่หลายลักษณะเรียกว่า ภาษาภาพจน์ ได้แก่

1. อุปมา คือ การเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง การเปรียบเทียบด้วยวิธีนี้จะมีคำแสดง ความหมายว่า “เหมือน” ปรากฏอยู่ด้วย เช่น เสมือน ดุจ ประดุจ คั่ง กลปูน เพียง ราว เช่น “ตามีเหมือนตามฤคมาศ พิศทิวพระลอราช

ประดุจแก้วเกาทัณฑ์ ก่งนา”

2. อุปลักษณ์ คือ การเปรียบเทียบตรงตัว การเปรียบเทียบเช่นนี้ไม่มีคำ “เหมือน” หรือคำอื่นที่มีความหมายนัยเดียวกันปรากฏอยู่ ใช้คำ “คือ, เป็น” ในการแสดงภาพจน์ เช่น “พ่อตายคือจักรกั๋ง หายหัก...”

3. บุคคลวัตหรือบุคคลสมมติ คือ การสมมติสิ่งต่างๆ ให้มีอาการเหมือนมนุษย์ เช่น “ธรรมชาติรอบข้างต่างสลดหมดความคะนองทุกสิ่งทุกอย่าง”

4. บุคลาธิษฐาน หมายถึง การยกบุคคลเป็นที่ตั้ง ใช้เป็นหลักในการอธิบาย เช่น เรื่อง ธรรมชาติธรรมะสงคราม ยกเอาความคิดความเชื่อมาต่อสู้กัน โดยให้ฝ่ายธรรมะเป็นเทพบุตร ทรงเครื่องสีขาว ฝ่ายอธรรมเป็นเทพบุตรทรงเครื่องสีดำ ต่อสู้กัน ฝ่ายธรรมะเป็นฝ่ายชนะ

5. อติพจน์ คือ การกล่าวผิดไปจากที่เป็นจริง เป็นการกล่าวเกินจริง โดยมีเจตนาเน้นข้อความที่กล่าวนั้นให้มีน้ำหนักยิ่งขึ้น ให้ความรู้สึกเพิ่มขึ้น เช่น เสียงเท่าฟ้า หน้าเท่ากลอง

6. อวพจน์ คือ การกล่าวผิดไปจากที่เป็นจริง เป็นการกล่าวเกินจริง โดยมีเจตนาเน้นข้อความน้อยกว่าจริง เช่น มีทองเท่าหนวดกุ้ง นอนสะดุ้งจนเรือนไหว

7. ธรรมชาติฐาน หมายถึง การยกบุคคลขึ้นเป็นหลักในการอธิบาย เช่น ยกเรื่องของพญามารขึ้นมาเพื่ออธิบายเรื่องของกิเลส (โลภ โกรธ หลง) ให้เข้าใจง่ายขึ้นใช้ในพระพุทธศาสนา

8. นามนัย คือ การใช้ชื่อส่วนประกอบที่เด่นของสิ่งหนึ่งแทนสิ่งนั้นทั้งหมด ส่วนประกอบดังกล่าวกับสิ่งนั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เช่น แก้ว เป็นเครื่องใช้สำคัญที่ผู้บริหารต้องใช้เป็นประจำ จึงอาจใช้คำ แก้ว ให้หมายถึงตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหาร ดังข้อความ “เพราะแก้วห่วยแก้ว จึงไม่ยอมวางแผนงานใหม่ๆ ที่เสี่ยงต่อความผิดพลาด”

9. สัญลักษณ์ คือ การใช้สิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง (แทน) ที่มีคุณสมบัติหรือลักษณะภาวะบางอย่างร่วมกัน เช่น สีขาว แทนความบริสุทธิ์, ลา แทนคนโง่

10. อุปมาอุปไมย คือ การใช้เรื่องราวหรือนิทานขนาดสั้นหรือขนาดยาวประกอบขยาย หรือแนะ โดยนัยให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเข้าใจได้อย่างชัดเจนแจ่มแจ้งในแนวคิด หลักธรรม หรือข้อควรปฏิบัติที่ผู้เขียนประสงค์จะสื่อไปยังผู้อ่าน ผู้ฟัง

11. สัทพจน์ คือ การเลียนเสียงธรรมชาติเพื่อให้เกิดภาพชัดเจน เช่น น้ำค้างหยดลง เาะ ๆ เป็นหยาดน้ำตาแห่งสวรรค์, “หารังเรียกคู่อยู่กับดิน หุดकिनวิ่งกรากกระตักไป”

12. ไวพจน์ คือ คำที่เขียนต่างกันแต่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน เช่น คำไวพจน์ ผู้หญิง ได้แก่ อนงค์ นางเยาว์ นางศราญ เขวมาลย์ เขวเรศ ฯลฯ

หลักในการพิจารณารูปแบบของวรรณคดี

ประเภทร้อยกรอง

1. รูปแบบเหมาะสมกับเนื้อหาหรือไม่
2. ภายในเนื้อเรื่องนั้นมีรายละเอียดที่ขัดแย้งกันหรือสอดคล้องกัน

3. สิ่งประกอบกันขึ้นมาเป็นเนื้อหา เช่น โครงเรื่อง ตัวละคร กาลสมัย แนวความคิดขัดแย้งกันหรือไม่
4. ลักษณะนิสัยของตัวละครทำให้เกิดความนึกคิดไปในทางที่น่าสนใจหรือไม่
5. มีภาพพจน์หรือถ้อยคำสำนวนที่จับใจหรือไม่
6. ทรรศนะของผู้ประพันธ์ รสนิยม คติต่าง ๆ แนวความคิดเป็นอย่างไร
7. ความมุ่งหมายของผู้ประพันธ์เหมาะสมกับกลวิธีที่ใช้ในการประพันธ์ในด้านเนื้อเรื่อง ลักษณะนิสัยตัวละคร และอื่น ๆ หรือไม่
8. ความรู้ของผู้ประพันธ์ดีมาน้อยเพียงใด
9. กลวิธีการร้อยกรอง การแสดงความรู้สึกรู้สึก ความคิดเห็นเหมาะสมหรือไม่เพียงใด



ใบความรู้ที่ 1

วรรณคดี หมายถึง บทประพันธ์อันประกอบด้วยศิลปะแห่งการประพันธ์ และมีเนื้อเรื่องอันมีอำนาจจิตใจให้เกิดความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ต่าง ๆ มิใช่เป็นเรื่องให้ความรู้สึกอย่างเดียววรรณคดีเป็นศิลปะชั้นสูง มีถ้อยคำภาษาที่ไพเราะงดงาม ผู้อ่านจะได้รับรสแห่งความไพเราะโดยไม่ปรากฏอย่างรูปปั้นหรือภาพเขียนไม่ปรากฏเสียงไพเราะอย่างดนตรี ความงามทางภาษาถือว่าวรรณคดีเป็นศิลปะชั้นสูง

การถ่ายทอดความรู้สึกเป็นวรรณกรรม

1. แบบนิยาย คือ เขียนเป็นบันเทิงคดี สมมติขึ้นทั้งหมด ผู้เป็นเรื่องราวให้สนุกสนานชวนติดตาม เช่น สามก๊ก อิลราชคำฉันท์ มัทนะพาธา เป็นต้น
2. แต่งเป็นละครผู้เขียนให้ตัวละครพูดแสดงความคิดความรู้สึกต่าง ๆ เพื่อดำเนินเรื่องตัวละครแสดงทรศนะ (ผู้เขียนแสดงทรศนะ)
3. ผู้เขียนแสดงตนในการดำเนินเรื่อง เช่น นิราศเพลงยาว กลอนเพลง เป็นต้น

กำเนิดของวรรณคดี

ผู้ให้กำเนิดวรรณคดี คือ กวี ซึ่งแบ่งออกได้ 4 ประเภท คือ

1. สุตกวี คือ กวีที่แต่งโดยฟังผู้อื่นเล่ามาในที่นี้รวมทั้งการอ่านด้วย เช่น พระมหา ราชครู แต่งเรื่องสมุทรโฆษคำฉันท์
2. อรรถกวี คือ กวีที่แต่งตามหลักหรือเหตุการณ์ที่เป็นจริง เช่น มหาชาติคำหลวง
3. จินตกวี คือ กวีที่แต่งด้วยความคิดของตนเอง เช่น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชนิพนธ์เรื่องมัทนะพาธาหรือตำนานดอกกุหลาบ สุนทรภู่แต่งเรื่องพระอภัยมณี
4. ปฏิภาณกวี คือ กวีที่แต่งโดยฉับพลัน เช่น ศรีปราชญ์กับนายประดู่ที่สนทนากันในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช กลอนสด เพลงฉ่อย เป็นต้น



จุดมุ่งหมายในการอ่านวรรณคดี

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ จำแนกไว้ว่า ผู้อ่านวรรณคดีมักจะมีจุดมุ่งหมายต่างๆ กันดังนี้

1. อ่านเพื่อความเพลิดเพลินอารมณ์
2. อ่านเพราะชอบว่าเป็นเรื่องที่ถูกกับนิสัยและชีวิตของตน
3. อ่านเพราะชอบว่าเป็นเรื่องที่แปลกและต่างกันที่ตนเคยประสบ
4. อ่านอย่างเพิ่งเล็งข้อเท็จจริงเหมือนอ่านตำรา
5. อ่านเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ชีวิต
6. อ่านเพื่อรับรสความงามความไพเราะของบทประพันธ์

การวิจักษ์และการวิจารณ์วรรณคดี

การวิจักษ์วรรณคดี คือ การเกิดความเข้าใจแจ่มแจ้งจนตระหนักในคุณค่าของวรรณคดีเรื่องหนึ่ง ๆ ว่าเป็นงานศิลปะที่ถึงพร้อมเพียงใด มีข้อดีเด่นอย่างไร มีข้อด้อยอย่างไร มีข้อคิดที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงเพียงใดอันทำให้เกิดความซาบซึ้งในคุณค่า ทำให้เกิดความหวงแหนอยากรักษาไว้ให้ดำรงเป็นสมบัติของชาติต่อไป

การวิจารณ์วรรณคดี คือ การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวรรณคดีซึ่งมีอยู่หลายระดับ เริ่มตั้งแต่ชอบไม่ชอบวรรณคดีเล่มนั้น ๆ บางครั้งอาจจะติชมต่อไปว่าดีหรือไม่ดีด้วยแล้ว คิดค้นหาเหตุผลมาอธิบายความรู้สึกของตนเองเป็นขั้นต่อไปของการวิจารณ์วรรณคดี

แง่มุมของร้อยกรอง

1. การสรรคำ คือ การเลือกใช้คำที่มีเสียงและความหมายไพเราะกินใจ ทั้งความหมาย นัยตรง และนัยประหวัด
2. เสียงเสนาะ คือ เสียงที่เกิดจากสัมผัส การเล่นคำ เล่นอักษร ลีลาและจังหวะ
3. จินตภาพ คือ ภาพในจิตที่บังเกิดแก่ผู้อ่านตามประสบการณ์เป็นการเห็น การสัมผัส การได้ยิน การได้กลิ่น และการรู้รสด้วยจินตนาการ
4. ภาพพจน์ คือ ศิลปะของการเรียบเรียงถ้อยคำที่ทำให้เกิดความเข้าใจซึมซาบอย่างรวดเร็วและมีคุณค่าในด้านอารมณ์ ภาพพจน์มีหลายแบบ ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ บุคคล วัตถุคุณลักษณะ สัญลักษณ์ นามนัย อติพจน์ อวพจน์ สัจพจน์



การใช้โวหารหรือภาษาภาพพจน์

การใช้โวหาร คือ การพลิกแพลงภาษาที่ใช้พูดและเขียนให้แปลกออกไปจากที่ใช้อยู่ เป็นปกติ ก่อให้เกิดจินตภาพ มีรสกระหับใจ ความรู้สึก และอารมณ์ การใช้อารมณ์ การใช้โวหารดังกล่าวนี้มีอยู่หลายลักษณะเรียกว่า ภาษาภาพพจน์ ได้แก่

1. อุปมา คือ การเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง การเปรียบเทียบด้วยวิธีนี้จะมีคำแสดง ความหมายว่า “เหมือน” ปรากฏอยู่ด้วย เช่น เสมือน ดุจ ประดุจ คั่ง กล บูน เทียง ราว เช่น “ตาเหมือนตามฤมาศ พิศควัพระลอราช

ประดุจแก้วเกาทัณฑ์ ก่งนา”

2. อุปลักษณ์ คือ การเปรียบเทียบตรงตัว การเปรียบเทียบเช่นนี้ไม่มีคำ “เหมือน” หรือคำอื่นที่มีความหมายนัยเดียวกันปรากฏอยู่ ใช้คำ “คือ,เป็น” ในการแสดงภาพพจน์ เช่น “พ่อตายคือฉัตรกั้ง หายหัก...”

3. บุคคลวัตหรือบุคคลสมมติ คือ การสมมติสิ่งต่างๆ ให้มีอาการเหมือนมนุษย์ เช่น “ธรรมชาติรอบข้างต่างสดหมดความคะนองทุกสิ่งทุกอย่าง”

4. บุคลาธิษฐาน หมายถึง การยกบุคคลเป็นที่ตั้ง ให้เป็นหลักในการอธิบาย เช่น เรื่อง ธรรมชาติธรรมะสงคราม ยกเอาความคิดความเข้ามาต่อสู้กัน โดยให้ฝ่ายธรรมะเป็นเทพบุตร ทรงเครื่องสีขาว ฝ่ายอธรรมเป็นเทพบุตรทรงเครื่องสีดำ ต่อกัน ฝ่ายธรรมะเป็นฝ่ายชนะ

5. อติพจน์ คือ การกล่าวผิดไปจากที่เป็นจริง เป็นการกล่าวเกินจริง โดยมีเจตนาเน้นข้อความที่กล่าวนั้นให้มีน้ำหนักยิ่งขึ้น ให้ความรู้สึกเพิ่มขึ้น เช่น เสียงเท่าฟ้า หน้าเท่ากลอง

6. อวพจน์ คือ การกล่าวผิดไปจากที่เป็นจริง เป็นการกล่าวเกินจริง โดยมีเจตนาเน้นข้อความน้อยกว่าจริง เช่น มีทองเท่าหนวดกุ้ง นอนสะดุ้งจนเรือนไหว

7. ธรรมชาติฐาน หมายถึง การยกบุคคลขึ้นเป็นหลักในการอธิบาย เช่น ยกเรื่องของพญามารขึ้นมาเพื่ออธิบายเรื่องของกิเลส (โลก โกรธ หลง) ให้เข้าใจง่ายขึ้นใช้ในพระพุทธศาสนา

8. นามนัย คือ การใช้ชื่อส่วนประกอบที่เด่นของสิ่งหนึ่งแทนสิ่งนั้นทั้งหมด ส่วนประกอบดังกล่าวกับสิ่งนั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เช่น แก้วอี้ เป็นเครื่องใช้สำคัญที่ผู้บริหารต้องใช้เป็นประจำ จึงอาจใช้คำ แก้วอี้ ให้หมายถึงตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหาร ดังข้อความ “เพราะมัวหวังแก้วอี้ จึงไม่ยอมวางแผนงานใหม่ๆ ที่เสี่ยงต่อความผิดพลาด”

9. **สัญลักษณ์** คือ การใช้สิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง (แทน) ที่มีคุณสมบัติหรือลักษณะภาวะบางอย่างร่วมกัน เช่น สีขาว แทนความบริสุทธิ์, ลา แทนคนโง่

10. **อุปมาอุปไมย** คือ การใช้เรื่องราวหรือนิทานขนาดสั้นหรือขนาดยาวประกอบขยาย หรือแนะ โดยนัยให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเข้าใจได้อย่างชัดเจนแจ่มแจ้งในแนวคิด หลักธรรม หรือข้อควรปฏิบัติที่ผู้เขียนประสงค์จะสื่อไปยังผู้อ่าน ผู้ฟัง

11. **ลัทพจน์** คือ การเลียนเสียงธรรมชาติเพื่อให้เกิดภาพชัดเจน เช่น น้ำค้างหยดลงเฉาะๆ เป็นหยาดน้ำตาแห่งสวรรค์, “หารังเรียกคู่อยู่กับดิน หยุคกินวีงกรากกระตักไป”

12. **ไวพจน์** คือ คำที่เขียนต่างกันแต่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน เช่น คำไวพจน์ ผู้หญิง ได้แก่ งามศรี นางเยาว์ นางคราญ เขวามาลัย เขวารศ ฯลฯ

ลีลาแห่งกาพย์กลอนและรสในวรรณคดี

1. **ลีลาแห่งกาพย์กลอน (รสรวรรณคดีไทย)** มี 4 ลีลา ดังนี้

- 1.1 เสาวرنีย์ เป็นบทชมโฉม ชมความสวยงาม ชมธรรมชาติ
- 1.2 นารีปราโมทย์ เป็นบทเกี้ยวไฉไล เป็นบทแห่งความรักใคร่
- 1.3 พิโรชวาทัง เป็นบทแสดงความโกรธ ความแค้น เสียดลี ตัดพ้อ
- 1.4 สัลลาปิงคพิสัย เป็นบทพรรณนาความโศก คร่ำครวญ

2. **รสรวรรณคดีสันสกฤต** มี 9 รส ดังนี้

- 2.1 ศฤงคารรส คือ รสแห่งความรัก
- 2.2 รุทรรส คือ รสแห่งความโกรธเคือง
- 2.3 หาสยรส คือ รสแห่งขบขัน
- 2.4 กรุณารส คือ รสแห่งความโศกเศร้า สงสาร
- 2.5 ภยานกรส คือ รสแห่งความกลัว ความทุกข์เวทนา
- 2.6 สานติรส คือ รสแห่งความสงบ ความราบรื่น ไม่วุ่นวาย หรือความวิเวก

ที่ทำให้อารมณ์สงบ

- 2.7 วิภัตสรส คือ รสแห่งความเกลียดชัง รังเกียจ
- 2.8 อัปมูตรส คือ รสแห่งความอสังขรย์ นิสวง ประหลาดใจ
- 2.9 วีรรส คือ รสแห่งความกล้าหาญ





จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายและลักษณะของวรรณคดีได้
2. พิจารณาและวิเคราะห์บทประพันธ์ที่กำหนดให้ ได้



คำชี้แจง

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนพิจารณาบทประพันธ์ที่กำหนดให้ว่าเป็นลีลาแห่งกาพย์กลอนและรสวรรณคดีรสใด

“นวลจันทร์เป็นนวลจริง
กางเบื่อนเบื่อนหน้ามา

เจ้างามพริ้งยิ่งนวลปลา
ไม่งามเท่าเจ้าเบื่อนชาย”

ลีลาแห่งกาพย์กลอน.....

.....

.....

“เรียมทนทุกข์แต่เช้า
มาสู่สุขคืนเชิญ
ชายใดจากสมรเป็น
จากภูวันเดียวได้

ถึงเย็น
หม่นไหม้
ทุกข์เท่าเรียมเลย
ทุกข์ปี่ปานปี”



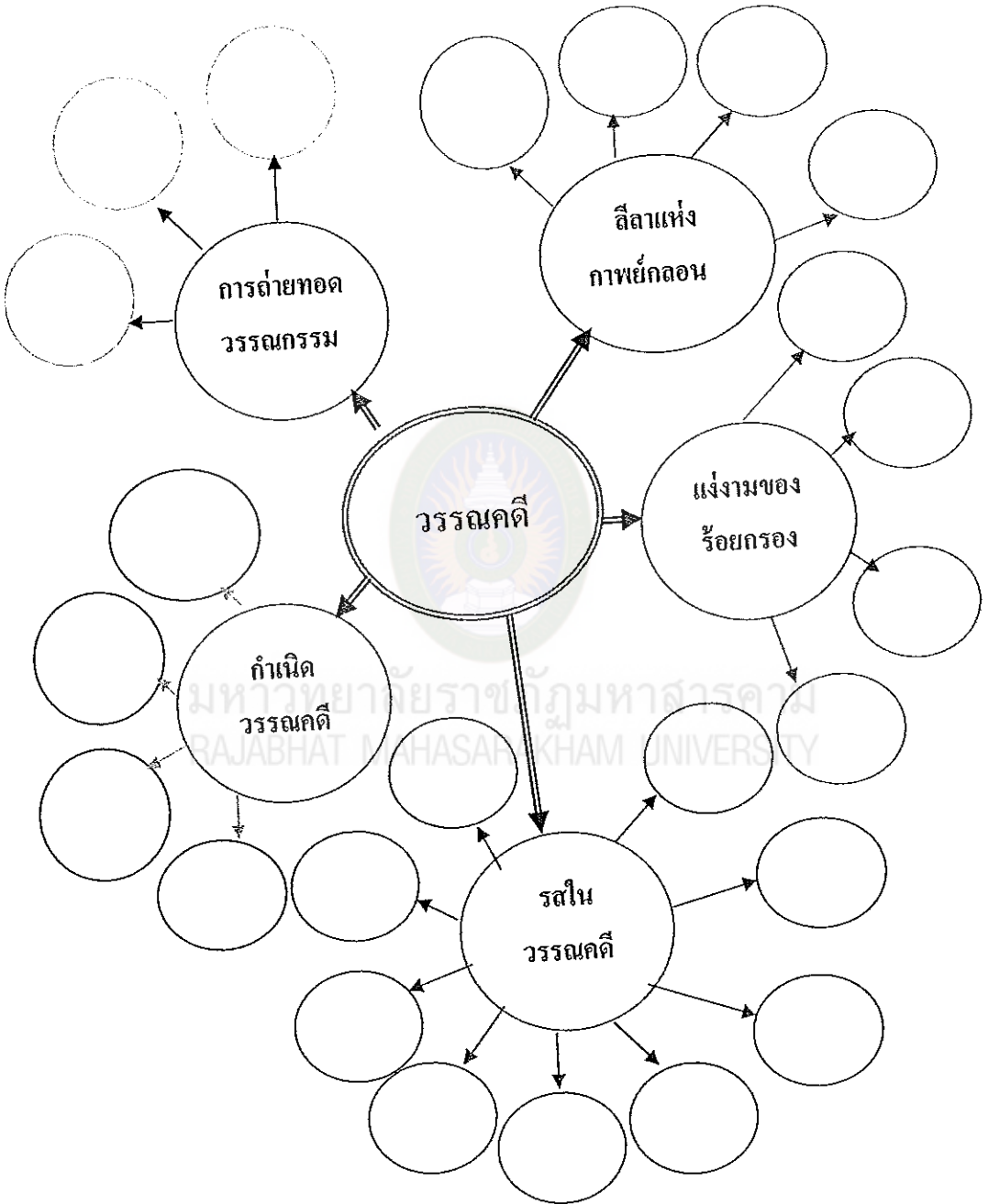
ลีลาแห่งกาพย์กลอน.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 2 จงเติมข้อความลงในแผนที่ความคิดให้ถูกต้องสมบูรณ์

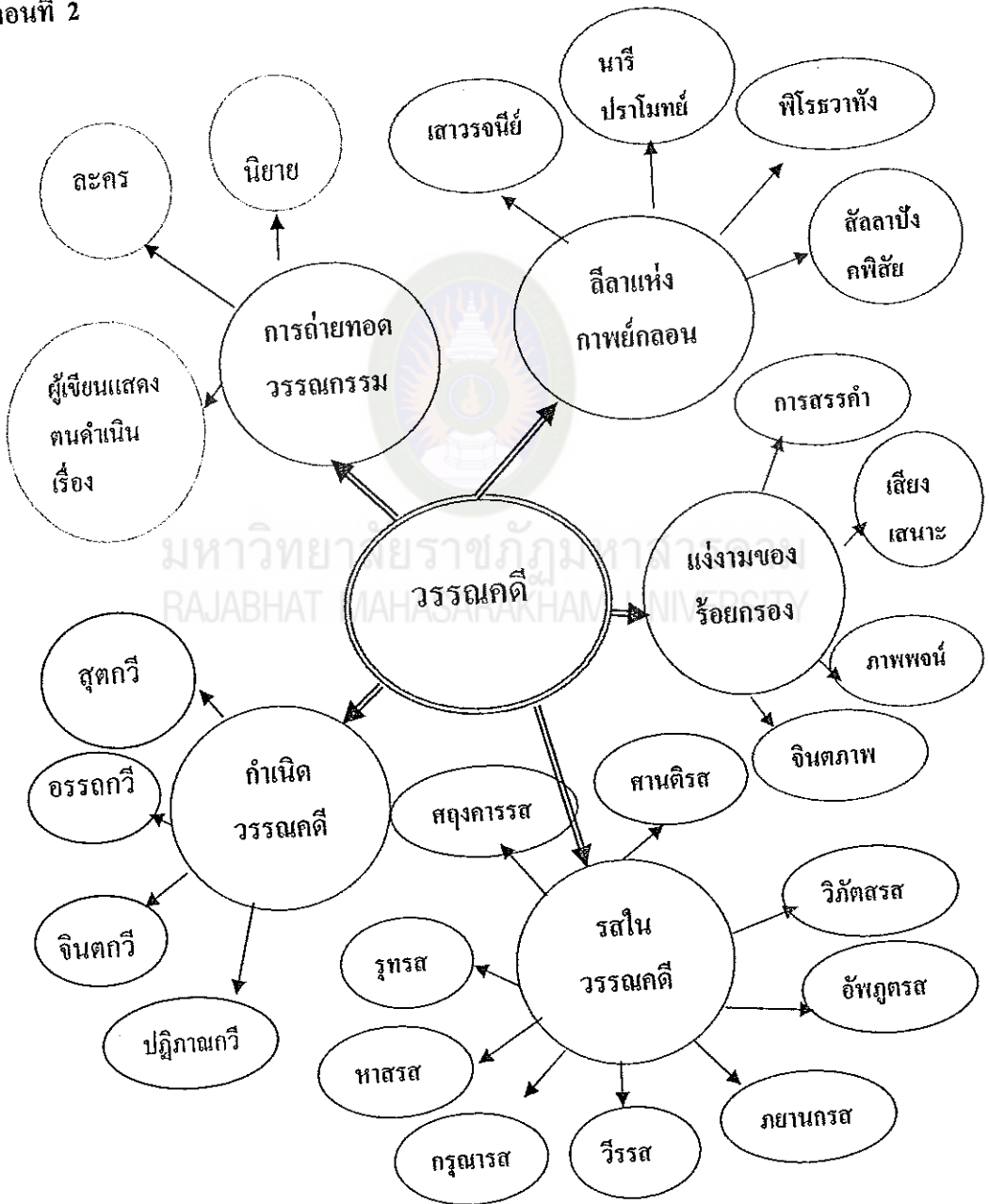


เฉลยแบบฝึกหัด

ตอนที่ 1

- 1. เสาวرنีย์ - เป็นบทขมโหม ชมความสวยงาม ชมธรรมชาติ
- 2. สัตลาบึงคพิสัย - เป็นบทพรรณนาความโศกเศร้า คร่ำครวญ

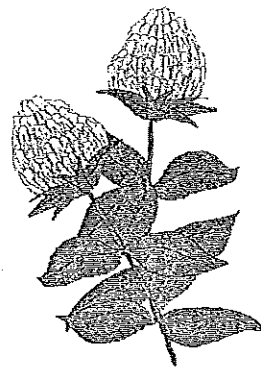
ตอนที่ 2

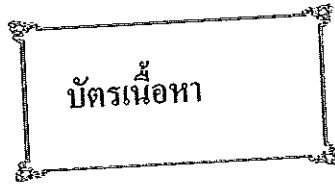


บัตรคำสั่ง

ชุดที่ 1

1. ให้แต่ละกลุ่มศึกษาบัตรเนื้อหาที่ 1 เรื่องความรู้ทั่วไปของวรรณคดี
2. ให้แต่ละกลุ่มศึกษาบัตรเนื้อหาที่ 2 เรื่องหลักทั่วไปในการพิจารณาคุณค่างานประพันธ์
3. ปฏิบัติตามบัตรกิจกรรม
4. เผลยบัตรกิจกรรม
5. นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
6. ทำแบบฝึกประจำหน่วย
7. เผลยแบบฝึกประจำหน่วย
๘. ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
๙. เผลยแบบทดสอบ





หลักทั่วไปในการพิจารณาแนวคิดและค่านิยมในงานประพันธ์

แนวคิดที่ปรากฏในงานประพันธ์อาจหมายถึงความคิดสำคัญ ซึ่งเป็นแนวในการผูกเรื่องหรือความคิดอื่น ๆ ที่สอดแทรกอยู่ในเรื่องบุญกรรม ความรัก ความยุติธรรม ความรัก ความยุติธรรม ความตาย หรือแนวคิดที่เป็นความรู้ต่าง ๆ

ค่านิยม หมายถึง ความรู้ ความคิด หรือความเชื่อของมนุษย์ว่าสิ่งใดมีความหมายหรือมีความสำคัญต่อคน หรือกลุ่มของตน ค่านิยมจึงเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคลในการเลือกกระทำสิ่งหนึ่ง เว้นกระทำอีกสิ่งหนึ่ง ค่านิยมอาจถ่ายทอดกันได้เมื่อได้รับการปลูกฝังหรือได้เห็นแบบอย่าง ค่านิยมยังครอบคลุมไปถึงความเชื่อถือและการยึดถือปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต อาจเป็นเรื่องเกี่ยวกับครอบครัว สังคม การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา จริยธรรม หรืออื่นๆ นอกจากนี้ ค่านิยมยังมีส่วนเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในความหมายว่าวัฒนธรรมคือแบบแผนของชีวิตเช่น ความชอบสนุกสนาน ความนิยมในการทำบุญสุนทาน

การพิจารณาค่านิยมของมนุษย์อาจสังเกตได้จากสิ่งที่สนใจ สิ่งที่คนปรารถนา หรือสิ่งที่คนถือว่าจำเป็นต้องปฏิบัติ เช่น ค่านิยมเรื่องการรักษาศักดิ์ศรี การแสวงหาความรู้ การรักษาคำสัตย์ การรักษานวลสงวนตัวของผู้หญิง การทำบุญ การเคารพกฎหมาย การใช้โวหารหรือภาษาภาพพจน์

การใช้โวหาร คือ การพลิกแพลงภาษาที่ใช้พูดและเขียนให้แปลกออกไปจากที่ใช้อยู่เป็นปกติ ก่อให้เกิดจินตภาพ มีรสกระทบใจ ความรู้สึก และอารมณ์ การใช้อารมณ์ การใช้โวหารดังกล่าวนี้มีอยู่หลายลักษณะ เรียกว่า ภาษาภาพพจน์ ได้แก่

1. อุปมา คือ การเปรียบเทียบว่าสิ่งหนึ่งเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง การเปรียบเทียบด้วยวิธีนี้จะมีคำแสดง ความหมายว่า “เหมือน” ปรากฏอยู่ด้วย เช่น เสมือน ดุจ ประดุจ ดัง กลบูน เฝียง ราว เช่น

“ตามเหมือนตามฤคมาศ พิศกั้วพระลอราช
ประดุจแก้วเกาทัณฑ์ ก่งนา”

2. อุปลักษณะ คือ การเปรียบเทียบตรงตัว การเปรียบเทียบเช่นนี้ไม่มีคำ “เหมือน” หรือคำอื่นที่มีความหมายนัยเดียวกันปรากฏอยู่ ใช้คำ “คือ, เป็น” ในการแสดงภาพพจน์ เช่น “พ่อตายคือฉัตรกั้ง หายหัก...”

3. บุคคลวัตหรือบุคคลสมมติ คือ การสมมติสิ่งต่างๆ ให้มีอาการเหมือนมนุษย์ เช่น “ธรรมชาติรอบข้างต่างสลดหมดความตระหนองทุกสิ่งทุกอย่าง”

4. บุคลาธิษฐาน หมายถึง การยกบุคคลเป็นที่ตั้ง ใช้เป็นหลักในการอธิบาย เช่น เรื่อง ธรรมชาติธรรมะสงคราม ยกเอาความคิดความชั่วมาต่อสู้กัน โดยให้ฝ่ายธรรมะเป็นเทพบุตร ทรงเครื่องสีขาว ฝ่ายอธรรมเป็นเทพบุตรทรงเครื่องสีดำ ต่อกัน ฝ่ายธรรมะเป็นฝ่ายชนะ

5. อติพจน์ คือ การกล่าวผิดไปจากที่เป็นจริง เป็นการกล่าวเกินจริง โดยมีเจตนาเน้นข้อความที่กล่าวนั้นให้มีน้ำหนักยิ่งขึ้น ให้ความรู้สึกเพิ่มขึ้น เช่น เสียงเท่าฟ้า หน้าเท่ากลอง

6. อวพจน์ คือ การกล่าวผิดไปจากที่เป็นจริง เป็นการกล่าวเกินจริง โดยมีเจตนาเน้นข้อความน้อยกว่าจริง เช่น มีทองเท่าหนวดกุ้ง นอนสะดุ้งจนเรือนไหว

7. ธรรมาธิษฐาน หมายถึง การยกบุคคลขึ้นเป็นหลักในการอธิบาย เช่น ยกเรื่องของ พญามารขึ้นมาเพื่ออธิบายเรื่องของกิเลส (โลก โกรธ หลง) ให้เข้าใจง่ายขึ้นใช้ใน พระพุทธศาสนา

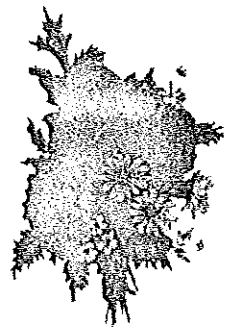
8. นามนัย คือ การใช้ชื่อส่วนประกอบที่เด่นของสิ่งหนึ่งแทนสิ่งนั้นทั้งหมด ส่วนประกอบดังกล่าวกับสิ่งนั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เช่น แก้ว เป็นเครื่องใช้สำคัญที่ ผู้บริหารต้องใช้เป็นประจำ จึงอาจใช้คำ แก้ว ให้หมายถึงตำแหน่งหน้าที่ของผู้บริหาร ดัง ข้อความ “เพราะแก้วห้วงแก้ว จึงไม่ยอมวางแผนงานใหม่ๆ ที่เสี่ยงต่อความผิดพลาด”

9. ลัญลักษณ์ คือ การใช้สิ่งหนึ่งแทนอีกสิ่งหนึ่ง (แทน) ที่มีคุณสมบัติหรือลักษณะ ภาวะบางอย่างร่วมกัน เช่น สีขาว แทนความบริสุทธิ์, ลา แทนคนโง่

10. อุปมานิทัศน์ คือ การใช้เรื่องราวหรือนิทานขนาดสั้นหรือขนาดยาวประกอบ ขยาย หรือเน้น โดยนัยให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเข้าใจได้อย่างชัดเจนแจ่มแจ้งในแนวคิด หลักธรรม หรือข้อควรปฏิบัติที่ผู้เขียนประสงค์จะสื่อไปยังผู้อ่าน ผู้ฟัง

11. สัทพจน์ คือ การเลียนเสียงธรรมชาติเพื่อให้เกิดภาพชัดเจน เช่น น้ำค้างหยดลง เมาะๆ เป็นหยาดน้ำตาแห่งสวรรค์, “หารังเรียกอยู่กับดิน หยุคกินวังกกรากกระตักไป”

12. โวพจน์ คือ คำที่เขียนต่างกันแต่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกัน เช่น คำโวพจน์ ผู้หญิง ได้แก่ อนงค์ นางเยาว์ นงคราญ เขวามาลัย เขวเรศ



หลักในการพิจารณารูปแบบของวรรณคดี ประเภทร้อยกรอง

1. รูปแบบเหมาะสมกับเนื้อหาหรือไม่
2. ภายในเนื้อเรื่องนั้นมีรายละเอียดที่ขัดแย้งกันหรือสอดคล้องประสานกัน
3. สิ่งที่ประกอบกันขึ้นมาเป็นเนื้อหา เช่น โครงเรื่อง ตัวละคร กาลสมัย
แนวความนึกคิดขัดแย้งกันหรือไม่
4. ลักษณะนิสัยของตัวละครทำให้เกิดความนึกคิดไปในทางที่น่าสนใจหรือไม่
5. มีภาพพจน์หรือถ้อยคำสำนวนที่จับใจหรือไม่
6. ทรรศนะของผู้ประพันธ์ รสนิยม คติต่างๆ แนวความคิดเป็นอย่างไร
7. ความมุ่งหมายของผู้ประพันธ์เหมาะสมกับกลวิธีที่ใช้ในการประพันธ์ใน
ด้านเนื้อเรื่อง ลักษณะนิสัยตัวละคร และอื่นๆ หรือไม่
8. ความรู้ของผู้ประพันธ์มีมากน้อยเพียงใด
9. กลวิธีการร้อยกรอง การแสดงความรู้สึกรู้สึก ความคิดเห็นเหมาะสมหรือไม่เพียงใด



บัตรกิจกรรม

เมื่อนักเรียนอ่านบัตรคำสั่ง บัตรเนื้อหา จนเข้าใจแล้วให้ปฏิบัติตาม
ขั้นตอน ดังนี้

๑. เปิดอ่านทีละหน้า
๒. ตอบคำถามกิจกรรมที่ 1 ถึง กิจกรรมที่ 8
๓. ตรวจสอบคำตอบจากบัตรเฉลยคำตอบ ต้องช้อยส์ด้วยตนเอง ไม่ลอก
ไม่ดูคำตอบก่อน
๔. ถ้าสงสัย ไม่เข้าใจ หรือตอบผิดให้ย้อนกลับไปทบทวนเนื้อหาใหม่
จนเข้าใจแล้วลงมือทำ



บัตรกิจกรรมที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาเนื้อหาจากคำประพันธ์นี้ แล้วร่วมกันวิเคราะห์และแสดงความ
คิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนดให้



ดึกดำคัลมพัฒมาอ่อนอ่อน
เยียบสัจด์ทั้งวัดป่าเลไลย์
ไอ้พินนี่มนวลของเณรแก้ว
ฤงามปลื้มเจ้าจะลืมน้ำใจจาง
ทำไฉนจึงจะได้นางพินชม
รักนางพ่างเพียงจะกล้ากลืน
ได้ร่วมหมอนพี่ซ้อนขึ้นชมชื่น
ทำไฉนจึงจะได้สนทนา

(ขุนช้างขุนแผน ตอนที่ 3 : พลายแก้วบวชเณร, หน้า 63)

พระจันทร์แสงสว่างกระจ่างใส
เจ้าเณรน้อยละห้อยให้กะนึ่งนาง
เข้าไปแล้วจะรำลึกถึงพี่บ้าง
แต่ครุ่นครางครวญคิดจนค่อนคืน
ให้เคลื่อนคลายอารมณ์รำสะอื่น
หญิงอื่นหมั้นแสนไม่นำพา
ทุกคำคืนมิให้ขาดเสนาหา
กับพินแก้วเววตาสักสองคำ



ลีลาแห่งกาพย์กลอน.....
ความหมาย.....
กลวิธีการเขียน โวหาร.....
รูปแบบคำประพันธ์.....
แนวคิด.....

บัตรกิจกรรมที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาเนื้อหาจากคำประพันธ์นี้ แล้วร่วมกันวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนดให้



พระยาที่ไม่อยากมากหมั้นนาง
 ดูมันพล่านใจดังไฟวู
 สับหันบั้นย่อยลงร้อยทบ
 เห็นขุนช้างกางกอดอยู่กำยำ
 วันทองน่องน้อยหนึ่งเท่านั้น
 เจ็ดดาบใครจะฟาดให้ขาดกลาง

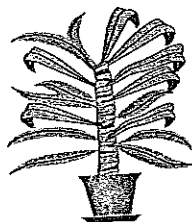
ขุนช้างเป็นเศรษฐีมีถมอยู่
 อุ้มบ่าฟันฟันระย้า
 ฟันตระหลบม่านมุ้งไม่เป็นสำ
 ทะมื่นคำดาลเคียดเสียดายนาง
 จะเคียงมันก็ไม่ถึงสักครึ่งข้าง
 งามหัวมาจะสับให้ยับลง

(ขุนช้างขุนแผน ตอนที่ 17 : ขุนแผนขึ้นเรือนขุนช้าง, หน้า 381)

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY



- ลีลาแห่งกาพย์กลอน.....
- ความหมาย.....
- กลวิธีการเขียน โวหาร.....
- รูปแบบคำประพันธ์.....
- แนวคิด.....



บัตริยกรรมที่ 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาเนื้อหาจากคำประพันธ์นี้ แล้วร่วมกันวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนดให้



ถึงเดือนเก้าเส้าสร้อยละห้อยหา
แต่โศกเศร้าเงาเสริมก็เพิ่มพูน
ไม่ได้ชมโฉมศรีไม่มีสุข
คงมีข้าวของสักห้องเรือน

พระจันทร์วันดับก็ลับสูญ
ไม่ลับสูญไปบ้างเหมือนอย่างเดือน
จะเปรียบทุกขอะไรก็ไม่เหมือน
ไม่ขึ้นเหมือนคนรักสักกราตรี

(นิราศเดือน : หมื่นพรหมสมพัตสร (นายมี), หน้า 3)

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY



- ลีลาแห่งกาพย์กลอน.....
- ความหมาย.....
- กลวิธีการเขียนโวหาร.....
- รูปแบบคำประพันธ์.....
- แนวคิด.....

บัตรกิจกรรมที่ 4

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาเนื้อหาจากคำประพันธ์นี้ แล้วร่วมกันวิเคราะห์และแสดงความ
คิดเห็นตามหัวข้อที่กำหนดให้



ดูเหว่าเจ้าจับรื่อง สนั่นก้องซ้องเสียงหวาน
 ไพรเพราะเพราะก้งวาน ป่านเสียงน่องรื่องสั่งชาย
 โนรีลีปานขาด เหมือนช่างฉลาดวาดเต็มลาย
 ไม่เท่าเจ้าโฉมฉาย ห่มตาดพรายกรายกรมา
 (เจ้าธรรมธิเบศร : กาพย์เห่เรือ หน้า 88)

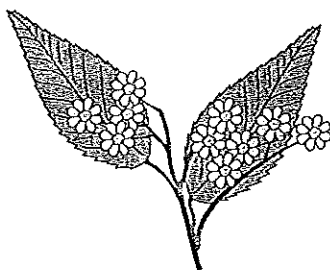
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

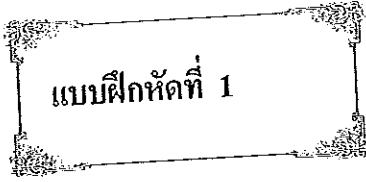


ลีลาแห่งกาพย์กลอน.....
 ความหมาย.....
 กลวิธีการเขียน โวหาร.....
 รูปแบบคำประพันธ์.....
 แนวคิด.....

บัตรเฉลยกิจกรรม

กิจกรรมที่ 1	ลีลาแห่งกลอน กลวิธีในการเขียน รูปแบบคำประพันธ์ แนวคิด	- - - -	นารีปราโมทย์ พรรณนาโวหาร กลอนสุภาพ ความทุกข์ที่เกิดจากความรัก
กิจกรรมที่ 2	ลีลาแห่งกลอน กลวิธีในการเขียน รูปแบบคำประพันธ์ แนวคิด	- - - -	พิโรธวาทัง ภาพพจน์ อุปมา กลอนสุภาพ ความโกรธทำให้ขาดสติ
กิจกรรมที่ 3	ลีลาแห่งกลอน กลวิธีในการเขียน รูปแบบคำประพันธ์ แนวคิด	- - - -	สัลลาปิงคพิสัย ภาพพจน์ อติพจน์ กลอนนิราศ การพลัดพรากจากสิ่งรักทำให้เกิดทุกข์
กิจกรรมที่ 4	ลีลาแห่งกลอน กลวิธีในการเขียน รูปแบบคำประพันธ์ แนวคิด	- - - -	เสาวرنีย์ ภาพพจน์ อุปมา กลอนสุภาพ ความทุกข์ที่เกิดจากความรัก
กิจกรรมที่ 5	ลีลาแห่งกลอน กลวิธีในการเขียน รูปแบบคำประพันธ์ แนวคิด	- - - -	เสาวرنีย์ ภาพพจน์ อุปมา กลอนสุภาพ คนที่มีความรักมักมองธรรมชาติสวยงาม และนำมาเปรียบเทียบกับคนรักเสมอ





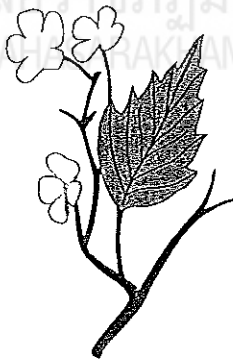
จุดประสงค์การเรียนรู้

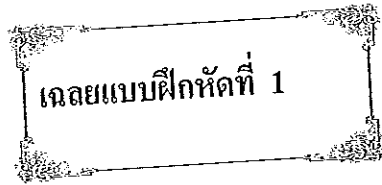
1. บอกความหมายและลักษณะของวรรณคดีได้
2. พิจารณาและวิเคราะห์บทประพันธ์ที่กำหนดให้ได้

ตอนที่ 1 จงนำอักษรด้านขวามือมาเขียนลงหน้าข้อความด้านซ้ายมือที่สัมพันธ์กัน

- | | |
|--|--|
|1. นวนิยาย | ก. แต่งด้วยความคิดของตนเอง |
|2. ศิลปะแห่งการนิพนธ์ด้วยภาษา
ที่งดงาม | ข. การแสดงความชอบหรือไม่ชอบอย่าง
มีเหตุผล |
|3. จินตวิ | ค. วรรณคดี |
|4. การวิจารณ์วรรณคดี | ง. แต่งเป็นบันเทิงคดีโดยสมมติเรื่องขึ้น |
|5. พิโรธวาทัง | จ. เป็นการแสดงความโกรธ เสียสติ ตัดข้อ |

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASarakham UNIVERSITY





ตอนที่ 1

คำชี้แจง จงนำอักษรด้านขวามาเขียนลงหน้าข้อความด้านซ้ายมือที่สัมพันธ์กัน

- | | |
|---|--|
|ง.....1. นวนิยาย | ก. แต่งด้วยความคิดของตนเอง |
|ค.....2. ศิลปะแห่งการนิพนธ์ด้วยภาษา
ที่งดงาม | ข. การแสดงความชอบหรือไม่ชอบอย่าง
มีเหตุผล |
|ก.....3. จินตกรรม | ค. พรรณคดี |
|ข.....4. การวิจารณ์วรรณคดี | ง. แต่งเป็นบันเทิงคดีโดยสมมติเรื่องขึ้น |
|จ.....5. พิโรธวาหัง | จ. เป็นการแสดงความโกรธ เสียคดี ตัดข้อ |

แบบฝึกหัดที่ 2

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. บอกความหมายและลักษณะของวรรณคดีได้
2. พิจารณาและวิเคราะห์หีบห่อประพันธ์ที่กำหนดให้ได้



คำชี้แจง

ตอนที่ 1 ให้นักเรียนพิจารณาบทประพันธ์ที่กำหนดให้ว่าเป็นลีลาแห่งกาพย์กลอนและรสวรรณคดี

รสใด

“นวลจันทร์เป็นนวลจริง
คางเบือนเบือนหน้ามา

เจ้างามพริ้งยิ่งนวลปลา
ไม่งามเท่าเจ้าเบือนชาย”

ลีลาแห่งกาพย์กลอน.....

.....

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

.....

“เตรียมทนทุกข์แต่เช้า
มาสู่สุขคืนเชิญ
ชายใดจากสมรเป็น
จากคู่วันเดียวได้

ถึงเย็น
หม่นไหม้
ทุกข์เท่าเตรียมเลย
ทุกข์ปี่มปานปี”

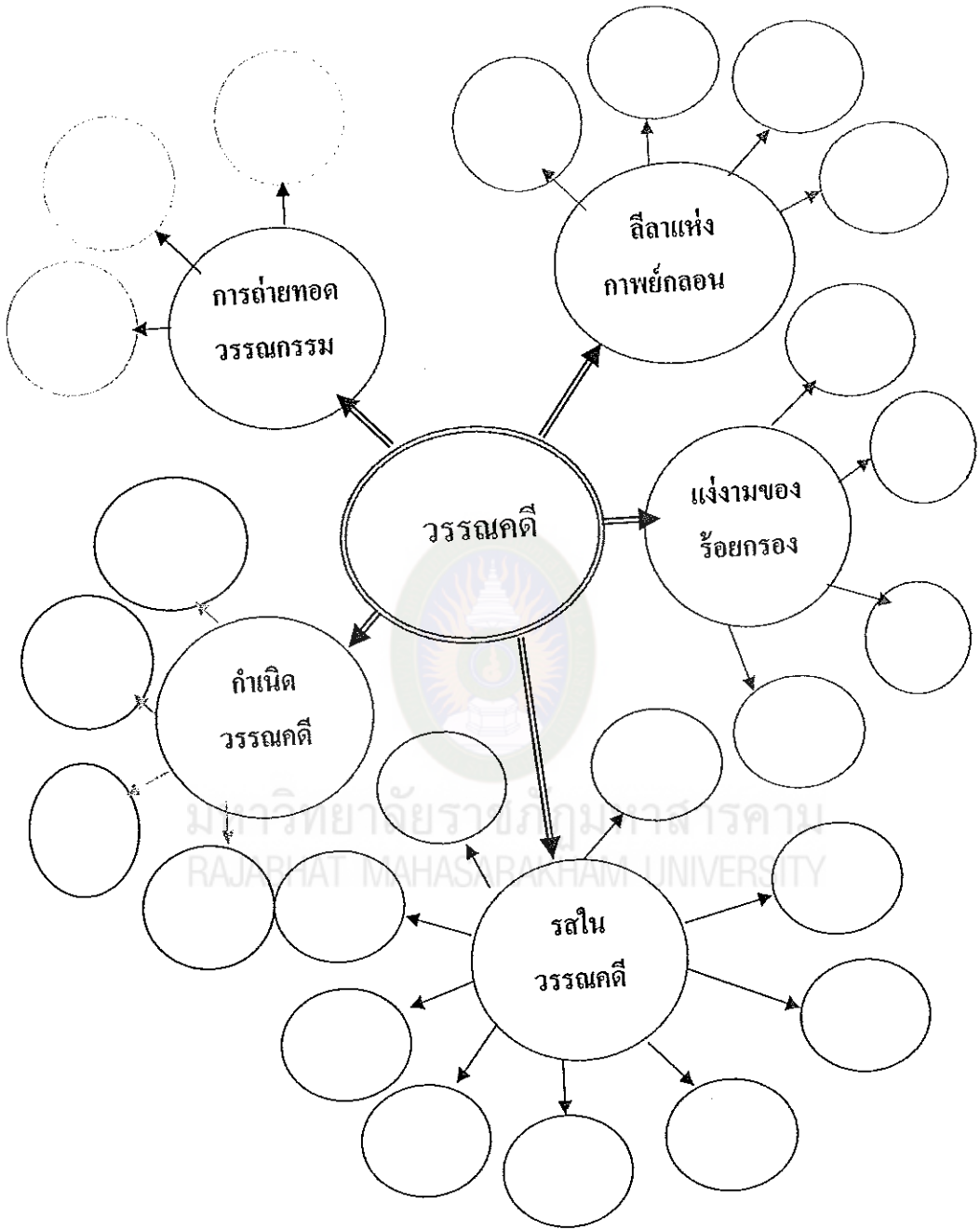


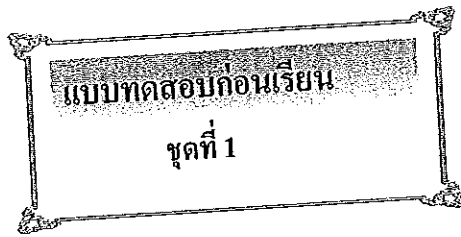
ลีลาแห่งกาพย์กลอน.....

.....

.....

ตอนที่ 2 จงเติมข้อความลงในแผนที่ความคิดให้ถูกต้องสมบูรณ์





จุดประสงค์การเรียนรู้

อธิบายแนวทางการพิจารณาคุณค่าวรรณคดีได้
คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด เขียนลงในสมุดจดงาน

1. ข้อใดกล่าวถูกต้อง เกี่ยวกับคำว่า “วรรณคดี” ในความหมายแคบ
 - ก. หนังสือหรือข้อเขียนทุกชนิด
 - ข. หนังสือที่ได้รับรางวัลจากวรรณคดี สโมสร
 - ค. หนังสือในรูปแบบต่างๆ ที่ได้รับยกย่องว่าแต่งดีมีศิลปะ
 - ง. หนังสือที่สอดแทรกความรู้ ความคิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้
2. ข้อใดคือความหมายของคำว่า “การวิพากษ์” วรรณคดี
 - ก. การพิจารณาว่าวรรณคดีนั้นแต่งได้อย่างไรมีคุณค่าอย่างไร
 - ข. การเข้าใจเรื่องราวของวรรณคดีที่อ่านอย่างแจ่มแจ้ง
 - ค. การวิจารณ์วรรณคดีเรื่องที่อ่านได้ชัดเจน
 - ง. การอ่านวรรณคดีอย่างละเอียดลออ
3. ข้อใดไม่ใช่หลักการพิจารณาวรรณคดีประเภทร้อยกรอง
 - ก. ลักษณะนิสัยของตัวละคร
 - ข. กลวิธีการแต่ง
 - ค. โวหารหรือภาพพจน์
 - ง. บทเจรจาหรือรำพึงรำพัน
4. ข้อใดไม่ใช่แนวทางในการพิจารณาคุณค่าวรรณคดี
 - ก. ไม่มีอคติใดๆ ในการอ่านวรรณคดี
 - ข. ตีความการใช้ถ้อยคำ สำนวนกวี
 - ค. สามารถแยกแยะรายละเอียดองค์ประกอบต่างๆ
 - ง. ตัดสินว่าวรรณคดีนั้นๆ มีประโยชน์หรือมีคุณค่าอะไร

5. ข้อความต่อไปนี้ มีลักษณะดีเด่นในด้านใด

“งามผิวประไพส่อง	กลนาศุภาพรรณ
งามแก้มแฉล้มฉิน	พระอรุณแอร่มละลาน
งามเกศคำขำ	กลน้ำ ณ ท้องละหาน
งามเนตรพิณิจปาน	สุมณิมะโนหะรา

- ก. การเล่นคำ
 ข. การใช้ความเปรียบเทียบ
 ค. การใช้คำให้เห็นภาพ
 ง. การใช้คำมีความหมายเหมาะสมกับตัวละคร

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามให้ได้ใจความถูกต้องสมบูรณ์

6. การสร้างสรรค์วรรณคดีประกอบด้วย

.....

7. จินตกวี คือ

.....

8. การวิจารณ์วรรณคดี คือ

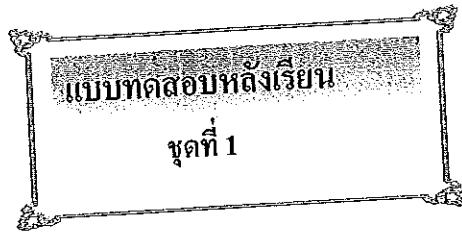
.....

9. การวิจักษ์วรรณคดี คือ

.....

10. ขั้นตอนการวิจารณ์วรรณคดีมีอะไรบ้าง

.....



จุดประสงค์การเรียนรู้

อธิบายแนวทางการพิจารณาคุณค่าวรรณคดีได้
คำชี้แจง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด เขียนลงในกระดาษคำตอบ

1. ข้อใดกล่าวถูกต้อง เกี่ยวกับคำว่า “วรรณคดี” ในความหมายแคบ
 - ก. หนังสือหรือข้อเขียนทุกชนิด
 - ข. หนังสือในรูปแบบต่างๆ ที่ได้รับยกย่องว่าแต่งดีมีศิลปะ
 - ค. หนังสือที่ได้รับรางวัลจากวรรณคดีสโมสร
 - ง. หนังสือที่สอดแทรกความรู้ ความคิดที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้
2. ข้อใดคือความหมายของคำว่า “การวิจารณ์วรรณคดี”
 - ก. การอ่านวรรณคดีอย่างละเอียดลออ
 - ข. การวิจารณ์วรรณคดีเรื่องที่อ่านได้ชัดเจน
 - ค. การเข้าใจเรื่องราวของวรรณคดีที่อ่านอย่างแจ่มแจ้ง
 - ง. การพิจารณาว่าวรรณคดีนั้นแต่งดีอย่างไรมีคุณค่าอย่างไร
3. ข้อใดไม่ใช่หลักการพิจารณาวรรณคดีประเภทร้อยกรอง
 - ก. กลวิธีการแต่ง
 - ข. โวหารหรือภาพพจน์
 - ค. บทเจรจาหรือรำพึงรำพัน
 - ง. ลักษณะนิสัยของตัวละคร
4. ข้อใดไม่ใช่แนวทางในการพิจารณาคุณค่าวรรณคดี
 - ก. ตัดสินว่าวรรณคดีนั้นๆ มีประโยชน์หรือมีคุณค่าอะไร
 - ข. สามารถแยกแยะรายละเอียดองค์ประกอบต่างๆ
 - ค. ไม่มีอคติใดๆ ในการอ่านวรรณคดี
 - ง. ตีความการใช้ถ้อยคำ สำนวนกวี

5. ข้อความต่อไปนี้ มีลักษณะดีเด่นในด้านใด

“งามคิ้วประไพผ่อง	กลนาบศุภาพรรณ
งามแก้มแก้มจัน	พระอรุณแอร่มละลาน
งามเกศะคำขำ	กลน้ำ ณ ท้องละหาน
งามเนตรพินิจปาน	สุมณีมะโนหะรา

ก. การเล่นคำ

ข. การใช้คำให้เห็นภาพ

ค. การใช้ความเปรียบเทียบ

ง. การใช้คำมีความหมายเหมาะสมกับตัวละคร

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามให้ได้ใจความถูกต้องสมบูรณ์

6. การสร้างสรรค์วรรณคดีประกอบด้วย

.....

.....

.....

7. จินตกวี คือ

.....

.....

8. การวิจารณ์วรรณคดี คือ

.....

.....

9. การวิจัษ์วรรณคดี คือ

.....

.....

10. ขั้นตอนการวิจารณ์วรรณคดีมีอะไรบ้าง

.....

.....

.....

เคล็ดลับทดสอบก่อนเรียน
ชุดที่ 1

ตอนที่ 1

1. ง 2. ค 3. ข 4. ค 5. ข

ตอนที่ 2

6. การสร้างสรรค์วรรณคดีประกอบด้วย

ตอบ 1. ภาษา

2. ความเข้าใจ (ความคิด ความรู้สึกของผู้ประพันธ์)

7. จินตกวี คือ กวีที่แต่งด้วยความคิดของตนเอง

8. การวิจารณ์วรรณคดี คือ การอธิบายลักษณะของวรรณคดีที่นำมาวิจารณ์

ในแง่มุมต่างๆ อย่างละเอียดและประเมินค่าวรรณคดีเรื่องนั้นโดยปราศจากอคติ

9. การวิพากษ์วรรณคดี คือ การเกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งจนตระหนัก

ในคุณค่าของวรรณคดีทั้งด้านวรรณศิลป์ ข้อดี ข้อเด่น ข้อด้อย มีข้อคิดที่

สัมพันธ์กับชีวิตจริงทำให้เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของวรรณคดีนั้นๆ

10. ขั้นตอนการวิจารณ์วรรณคดีมีอะไรบ้าง

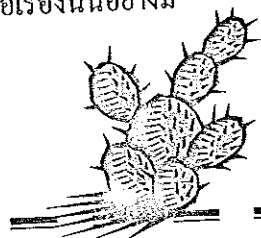
1. วิเคราะห์ คือ การแยกองค์ประกอบของวรรณคดีมาพิจารณาอย่างละเอียด

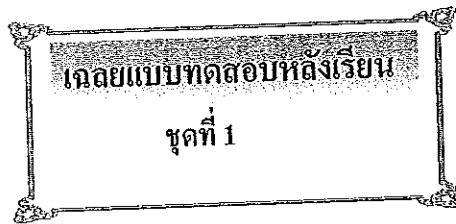
2. วินิจฉัย คือ การตีความสาระสำคัญและข้อคิดของเรื่อง

3. วิจารณ์ คือ การพิจารณาผลการวิเคราะห์

4. วิพากษ์ คือ การประเมินค่าและการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องนั้นอย่างมี

เหตุผล





ตอนที่ 1

1. ข 2. ค 3. ง 4. ก 5. ข

ตอนที่ 2

6. การสร้างสรรค์วรรณคดีประกอบด้วย

ตอบ 1. ภาษา

2. ความเข้าใจ (ความคิด ความรู้สึกของผู้ประพันธ์)

7. จินตวิ คือ กวีที่แต่งด้วยความคิดของตนเอง

8. การวิจารณ์วรรณคดี คือ การอธิบายลักษณะของวรรณคดีที่นำมาวิจารณ์
ในแง่มุมต่างๆ อย่างละเอียดและประเมินค่าวรรณคดีเรื่องนั้น โดยปราศจากอคติ

9. การวิพากษ์วรรณคดี คือ การเกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งจนตระหนัก
ในคุณค่าของวรรณคดีทั้งด้านวรรณศิลป์ ข้อดี ข้อเด่น ข้อด้อย มีข้อคิดที่

สัมพันธ์กับชีวิตจริงทำให้เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าของวรรณคดีนั้นๆ

10. ขั้นตอนการวิจารณ์วรรณคดีมีอะไรบ้าง

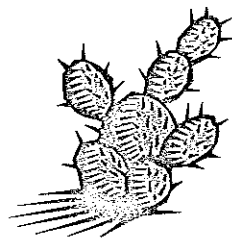
1. วิเคราะห์ คือ การแยกองค์ประกอบของวรรณคดีมาพิจารณาอย่างละเอียด

2. วินิจฉัย คือ การตีความสาระสำคัญและข้อคิดของเรื่อง

3. วิจารณ์ คือ การพิจารณาผลการวิเคราะห์

4. วิพากษ์ คือ การประเมินค่าและการแสดงความรู้สึกต่อเรื่องนั้นอย่างมี

เหตุผล



ภาคผนวก ง
แบบประเมินชุดการสอน



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินชุดการสอน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

.....
 คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็น
 ของท่านซึ่งมี 4 ระดับ ดังนี้

- 4 ดีมาก หมายถึง นำเสนอได้สมบูรณ์ ชัดเจน สอดคล้องกับหลักสูตร
ส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักสูตรได้ดีมาก
- 3 ดี หมายถึง นำเสนอได้สมบูรณ์ สอดคล้องกับหลักสูตร ส่งเสริม
การเรียนรู้ตามหลักสูตรได้ดี
- 2 พอใช้ หมายถึง นำเสนอมีข้อบกพร่องบ้างเล็กน้อย แต่ไม่เป็นประเด็น
สำคัญและไม่มีผลเสียต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 1 ปรับปรุง หมายถึง นำเสนอมีข้อผิดพลาดที่เป็นประเด็นสำคัญมีผลต่อการ
เรียนรู้ของผู้เรียน

รายการแสดงความคิดเห็น/ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	ดีมาก 4	ดี 3	พอใช้ 2	ปรับปรุง 1
1. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์				
2. คู่มือการใช้ชุดการสอนและแผนการสอน				
3. มีเนื้อหาสัมพันธ์สอดคล้องกับจุดประสงค์				
4. ความยากง่ายเหมาะสมกับวัย ระดับชั้นของผู้เรียน				
5. ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการเรียน				
6. มีแบบฝึกอย่างเพียงพอ				
7. มีกิจกรรมให้นักเรียนแสดงออกเหมาะสม				
8. มีแบบทดสอบตามจุดประสงค์				
9. สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้				
10. ใช้ภาษาถูกต้อง สื่อความหมายชัดเจน				

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

ภาคผนวก จ
แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
 เรื่อง การวิพากษ์วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวายนฎิภา

.....
มาตรฐานที่ 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดี และวรรณกรรมไทยอย่าง
 เห็นคุณค่า

ตัวชี้วัด

1. วิเคราะห์ วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดีเบื้องต้น
2. วิเคราะห์ลักษณะเด่นของวรรณคดี เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และ
 วิถีชีวิตของสังคมในอดีต
3. วิเคราะห์และประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ของวรรณคดีในฐานะที่เป็นมรดก
 ทางวัฒนธรรมของชาติ
4. สังเคราะห์ข้อคิดจากวรรณคดีและวรรณกรรมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

คำชี้แจง

1. ข้อสอบเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ใช้เวลาทำ 60 นาที
2. ให้นักเรียนเลือกข้อที่ถูกต้องเขียนลงในกระดาษคำตอบ

-
1. ข้อใดคือความหมายคำว่า “วรรณคดี” ตามความหมายพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
 พ.ศ. 2542
 - ก. งานนิพนธ์ที่ทำขึ้นทุกชนิด
 - ข. หนังสือที่ได้รับยกย่องว่าแต่งดี
 - ค. วรรณกรรมทุกชนิดทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง
 - ง. วรรณกรรมที่ได้รับยกย่องว่าแต่งดีมีคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ถึงขนาด
 2. ข้อใดมิใช่จุดมุ่งหมายในการอ่านวรรณคดี
 - ก. อ่านเพื่อให้ทันโลกทันเหตุการณ์
 - ข. อ่านเพื่อความเพลิดเพลินอารมณ์
 - ค. อ่านเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ชีวิต
 - ง. อ่านเพื่อรับรสความงามความไพเราะของบทประพันธ์

3. ข้อใดคือความหมายของคำว่า “การวิจักขณ์” วรรณคดี
- การอ่านวรรณคดีอย่างละเอียดลออ
 - การวิจารณ์วรรณคดีเรื่องทีอ่านได้ชัดเจน
 - การเข้าใจเรื่องราวของวรรณคดีที่อ่านอย่างแจ่มแจ้ง
 - การพิจารณาว่าวรรณคดีนั้นแต่งได้อย่างไรมีคุณค่าอย่างไร
4. ข้อใดไม่ใช่การพิจารณาคุณค่าวรรณคดี
- รูปแบบเหมาะสมกับเนื้อหา
 - เนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน
 - การใช้ภาษา การสรรคำที่ไพเราะ ก็นใจ ให้รสกระทบใจ
 - เนื้อหาให้ความรู้ ความคิดที่มีคุณค่าต่อจิตใจและสติปัญญาของผู้อ่าน
5. ข้อใดใช้โวหารต่างจากพวก
- ไพเราะเพราะกังวาน ปานเสียงนกร้องส่งชาย
 - เพียนทองงามดั่งทอง ไม่เหมือนน่องห่มตาพราย
 - เห็นฝูงยุงรำพ้อน คืดบังอรร้อนรำกราย
 - สร้อยทองย่องเยื้องชาย เหมือนสายสวาทนาคนวยจร
6. “ทะเลเรียกเพรียกหาเวลาเช้า ทะเลเฝ้าครวญคร่ำครวญพริ้วหา
ทะเลอ่อนนอนเฝ้าทุกเวลา ทะเลล้ำรันทนมดกกำลัง”
บทประพันธ์ที่ยกมาใช้โวหารภาพพจน์ใด
- บุคคลวัต
 - อดีพจน์
 - อุปลักษณะ
 - สัญลักษณ์
7. ข้อใดไม่มีคำที่หมายถึงป่า
- ไถ่ป่าขันแจ้วอยู่แนวไพร
 - สิบวันคั่นพนมพนาพา ชักม้าเข้าพิจิตรบุรี
 - ส่วนพระโพธิสัตว์ทอดพระเนตรเห็นรัชชี่ขึ้นชม
 - เสียงชะนีเหินยวไมให้อยู่โหย ๆ ละห้อยวังเวงวิเวกดัง

8. อะไรคือแนวคิดหลักของบทประพันธ์ต่อไปนี้

“ขอกายเจ้าจงเป็นเช่นต้นไม้ ยืนอยู่ได้โดยภพสงบนิ่ง
เพื่อแผ่ร่มและเป็นหลักให้พักพิง แต่งดอกพริ้งผลัดฤดูอยู่ชั่วกาล”

- ก. ละทิ้งความว้าวุ่นของจิตใจ
- ข. ทำตนให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น
- ค. เห็นความงามของธรรมชาติ
- ง. ทำตนให้สอดคล้องกับธรรมชาติ

9. “กรีนๆ กระกรีนครั้น ชลละลั่นสนั่นดัง
โดยทางทะเลฝั่ง สรรคลั่นคะแครงโครม”
บทประพันธ์ที่ยกมาใช้โวหารภาพพจน์ใด

- ก. อุปมา
- ข. อุปลักษณ์
- ค. บุคคลวัต
- ง. เลียนเสียงธรรมชาติ

10. เรื่องขุนช้างขุนแผนแตกต่างจากเรื่องอิเหนา ในข้อใด

- ก. ขุนช้างขุนแผนใช้ภาษาชาวบ้าน อิเหนาใช้ภาษาชั้นสูง
- ข. ขุนช้างขุนแผนแสดงวัฒนธรรมไทย อิเหนาแสดงวัฒนธรรมชาว
- ค. ขุนช้างขุนแผนมีตัวละครเอกเป็นสามัญชน อิเหนามีตัวละครเอกเป็น โอรสธิดา
ของกษัตริย์
- ง. ขุนช้างขุนแผนมีบทพรรณนาความงามของสิ่งต่างๆ น้อยกว่าอิเหนา แต่เนื้อความ
ดำเนินเรื่องมากกว่าอิเหนา

11. ข้อใดกล่าวผิดเกี่ยวกับเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน

- ก. ตอน พลายแก้วแต่งงานกับนางพิม เป็นผลงานของสุนทรภู่
- ข. เสภา มาจากคำว่า เสวา แปลว่า การบูชา
- ค. การขับเสภา ได้รับแบบอย่างมาจากอินเดีย
- ง. สมเด็จพระพันวษา คือสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2

12. เหตุใดเรื่องขุนช้างขุนแผน ซึ่งมีตัวละครเป็นชาวบ้าน ไม่ใช่ท้าวพระยามหากษัตริย์จึงเป็นเรื่องที่อยู่ในความทรงจำของคนมาหลายยุคหลายสมัย
- เพราะเนื้อเรื่องตื่นเต้นเกี่ยวกับการทำศึกสงคราม
 - เพราะเป็นเรื่องสอนใจทั้งทางโลกและทางธรรมอย่างลึกซึ้ง
 - เพราะเป็นเนื้อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อ โชคกลางคาถาอาคม
 - เพราะเป็นเนื้อเรื่องแปลกมีการชิงรักหักสวาทระหว่างหญิงสองชาย
13. เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวายฎีกา เป็นบทประพันธ์ของใคร
- สุนทรภู่
 - พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
 - พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - ไม่ทราบนามผู้แต่ง
14. ข้อใดแสดงให้เห็นว่านางวันทองเป็นคนคิดอย่างรอบคอบมีเหตุผล
- ขุนช้างตื่นขึ้นมิเป็นการ เขาจะรุกรานพาลข่มเหง
 - เจ้าเป็นถึงหัวหมื่นมหาดเล็ก มิใช่เด็กดอกเจ้าจงฟังแม่
 - มีธุระสิ่งไรในใจเจ้า พ่อจงเล่าแก่แม่แล้วกลับบ้าน
 - จงเร่งกลับไปคิดกับบิดา พี่องหากราบพูลพระทรงธรรม์
15. ข้อใดเรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องขุนช้างขุนแผน ได้ถูกต้อง
- จมน้ำไวสารภาพกราบบาบาท ถูกมาผิดจริงหาเตียงไม้
 - เห็นคนนอนล้อมอ้อมเป็นวง ประตูลั่นม่นคงขอบริวักัน
 - ครานั้นสมเด็จพระพันวษา ทรงพระโกรธาโกลาหล
 - หมื่นวิเศษรับคำแล้วอำลา รีบมาบ้านขุนช้างหาข้าไม้
- 2 1 3 4
 - 2 1 4 3
 - 1 3 2 4
 - 1 2 3 4
16. ข้อใดแสดงให้เห็นว่าจมน้ำไวยังมีความคิดแบบเสึก ๆ ชอบทำอะไรตามใจตนเอง
- แค้นแม่จำจะแก้ให้หายแค้น ไม่ทศแทนอ้ายขุนช้างบ้างไม่ได้
 - อย่าเลยจะรับแม่กลับมา ให้อยู่ด้วยบิดาเกษมศรี
 - จะใคร่ถีบขุนช้างที่กลางตัว นึกกลัวจะถูกแม่วันทองนั้น

- ง. จะตัดเอาศีรษะของแม่ไป ทิ้งแต่ตัวไว้ให้อยู่
17. “เสาวرنีย์” ปรากฏในคำประพันธ์ข้อใด
- ก. เรณูฟรุ่ถอนขจรใจ อย่างเท่าก้าวไปไม่โครมคราม
- ข. ฟ้าขาวดาวเด่นดวงสว่าง จันทร์กระจ่างทรงกลมดนมเมกลิ้น
- ค. หอมหวานอวลอบนุ่ปศชาติ เบิกบานก้านกลาดกิ่งไสว
- ง. น้ำค้างตกกระเซ็นเย็นเยือกใจ สงัดเสียงคนใครไม่พุดจา
18. ข้อใดอ่านแล้วเห็นภาพพจน์ชัดเจนที่สุด
- ก. ชมพลางอย่างเยื้องช้าเลื่องมา เปิดมุ้งเห็นหน้าแม่วันทอง
- ข. นิ่งนอนอยู่บนเตียงเคียงขุนช้าง มั่นแนบข้างกอดกลมประสมสอง
- ค. ข้าไทนอนหลับลงทับกัน สะเดาะกลอนถอนถันถึงชั้นสาม
- ง. จี๋ปลาเผาไฟมันไหลละอะ โงกเงอะงูงมไม่สมประดี
19. “ว่าแล้ววิดิบานหน้าต่างผาง ขุนช้างเดือดดาลทะยานไ้” คำประพันธ์ที่ยกมาใช้โวหารชนิดใด
- ก. อุปมา
- ข. อุปลักษณ์
- ค. อติพจน์
- ง. บุคคลวัต
20. ข้อใดใช้โวหารต่างจากพวก
- ก. หัวอกใครได้แก่นในแผ่นดิน ไม่เดือดคั้นเท่าที่กับวันทอง
- ข. เจ็บใจดังหัวใจจะพังพอง ขยับข้องดาบง่าอยากฆ่าฟัน
- ค. ครานั้นขุนช้างได้ฟังว่า แค้นคั่งเลือดตาจะหลังไหล
- ง. ดังทองคำทำเลื่อมปากกะลา หน้าตาคล้ายเหมือนมินหม่อมอม
21. ข้อใดไม่ใช่พรรณนาโวหาร
- ก. อย่างเท่าก้าวไปในทันที มิได้มีใครทักแต่สักคน
- ข. อัดอึดฮัดฮัดด้วยขัดใจ เมื่อไรจะวันจะลับหล้า
- ค. ม่านมู่ลี่มีจากประจักษ์ อัฒจันทร์เครื่องแก้วก็หนักหนา
- ง. เจ็บใจดังหัวใจจะพังพอง ขยับข้องดาบง่าอยากฆ่าฟัน

27. ข้อใดอ่านแล้วรู้สึกเศร้าสะเทือนใจที่สุด

- ก. อีแสนด้อยัญไรใจทมิฬ คังเพชรนิลเกิดขึ้นในอางม
- ข. รูปงามนามเพราะน้อยไปหรือ ใจไม่ซื่อสมศักดิ์เท่าเส้นผม
- ค. แต่ใจสัจว์มันยังมีที่นิยม สมาคมก็แต่ถึงฤดูมัน
- ง. หน้าแผ่นดินกูจะอยู่ไย อ้ายไวยมึงอย่านับว่ามารดา

28. ความรักในข้อใดต่างจากข้ออื่น

- ก. ความรักหนักหน่วงทรวงสวาท พี่ไม่คลาดคลายรักแต่สักสิ่ง
- ข. สองหนสามหนกันแต่หนี พลังที่ลงไม่รอดนางยอดหญิง
- ค. คิดคะเนถึงมิตรแต่ก่อนเก่า นิงจาเจ้าเห็นห่างร้างพิสมัย
- ง. จะคิดถึงลูกบ้างฤาอย่างไร หาไม่ใจแม่ไม่คิดเลย

29. “ครานั้นพระองค์ผู้ทรงเดช พึงเหตุขุนเลี้ยงเป็นหนักหนา

- ด้วยหมื่นไวยทำใจหังการ ตกว่าบ้านเมืองไม่มีนาย
- จะปรึกษาตราสินให้ไม่ได้ จึงทำตามน้ำใจเองง่ายง่าย
- ถ้าลวดยเกิดฆ่าฟันกันล้มตาย อันตรายไพรเมืองที่เลี้ยงกู”

ข้อใดไม่ใช่สาเหตุที่ทำให้เกิดเหตุการณ์ดังข้อความข้างต้น

- ก. พलयงามีเรื่องทะเลาะวิวาทกับขุนช้าง
- ข. พलयงมลอกขึ้นเรือนผู้อื่นในยามวิกาลต่างๆ ที่เป็นขุนนางผู้ใหญ่
- ค. พलयงมกระทำการเหมือนไม่เกรงพระราชอาชญาแม้แต่น้อย
- ง. พलयงมเป็นขุนนางผู้ใหญ่แต่กลับไม่รักษากฎหมายบ้านเมือง

30. จากข้อ 33 แสดงว่าผู้พูดเป็นคนเช่นไร

- ก. เด็ดขาด
- ข. มีเหตุผล
- ค. เจ้าอารมณ์
- ง. ถือตนเป็นใหญ่

31. การเปรียบเทียบลักษณะของขุนช้างข้อใดต่างจากข้ออื่น
- ใครจะเอาเป็นพี่เขากลับอายุ หัวหูเหมือนควายที่ตกปลัก
 - ครานั้นขุนช้างฟังบ่าวบอก เหงื่อออกโสมล้านกระบาลไต
 - ขุนช้างคั่งคือมือยึดเรือ มิใช่เสื่อกระหม่อมฉานล้านเกล้า
 - แสนถ้อยใครจะถ้อยเหมือนมันบ้าง ทุกอย่างที่จะชั่วอายุหัวสิ้น
32. ข้อใดไม่ได้กล่าวถึงนางวันทอง
- เหมือนดินประสิวติดกับเปลวไฟ คู่คู่เป็นได้อวันทอง
 - เหมือนมหาสมุทรสุดซึ่งซีก น้ำลึกเหลือจะหยั่งกระทั่งดิน
 - สองมือปิดขาเหมือนท่าแปรศ ไครมาเทศน์เอาผ้าฎไปไหน
 - เสียงแตรเริ่มทุกขยักมากกลางไพร กินผลไม้ต่างข้าวทุกเพรกาย
33. ข้อใดไม่ใช่สำนวนที่เกิดจากเรื่องขุนช้างขุนแผน
- ยกธงขาว
 - ทองพันชั่ง
 - ข้าลากไปโหลกมา
 - ปลุกเรื่อนคล่อมตอ
34. “ชอบผิดพ่องคิดคะนึงตรอง อันตัวน้องมลทินหาสิ้นไม่
ประหนึ่งว่าวันทองนี้สองใจ พบใครก็เป็นแต่เช่นนั้น”
จากข้อความที่ยกมาท่านคิดว่าผู้พูดมีน้ำเสียงเช่นไร
- ขอร้อง
 - ตักเตือน
 - แนะนำ
 - ปลอบโยน
35. “ฮ้ายพ่อไปเจียงใหม่มีชัยมา ตั้งตัวเป็นพระยาราชสีห์” ข้อความนี้ผู้กล่าวกล่าว
ด้วยความรู้สึกใด
- ติฉินนินทา
 - ยกย่องชมเชย
 - อุกุกแกล่น
 - ประชดประชัน

36. “ไม่คิดว่าจะเป็นเห็นว่าแก่ ยังสาระแนหลบลี้หนีไปไหน
 เอาเกิดเป็นไรก็เป็นไป ไม่เอากลับมาได้มิใช่กู”
 ข้อความที่ยกมาแสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีนิสัยอย่างไร
- ก. ทะนงตน
 - ข. เด็ดเดี่ยว
 - ค. มุ่งมั่น
 - ง. อหังการ
37. “เหมือนแมลงวันอ่อนเกล้าที่เนาซั่ว มาเก็ลือกกล้วยพุ่มมัลย์ที่หวานหอม
 ดอกมะเดื่อหรือจะสู้ออกพะยอม ว่านักแม่จะตรอมระกำใจ”
 คำประพันธ์ที่ยกมาตรงกับสำนวนใด
- ก. กิ่งทองใบหยก
 - ข. กระจ่ายหมายจันทร์
 - ค. ดอกฟ้ากับหมาวัด
 - ง. ช่มเขาโคขื่นให้กินหญ้า
38. คำประพันธ์ในข้อใดมีได้สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมไทยในสมัยอยุธยา
- ก. จะกล่าวถึงพระองค์ผู้ทรงชัย เนาในพระที่นั่งบัลลังก์รัตน
 - ข. วันนั้นพอพระปิ่นนรินทร์ราช เสด็จประพาสบัวยังหากลับไม่
 - ค. ฝึพายรายเล่มมาเต็มลำ เรือประจำแห่น้ำแห่งเข้ามา
 - ง. พระสุตรรูดกร่างกระจ่างองค์ ขุนนางกราบราบลงเป็นขันธ์
39. ค่านิยมใดของพฤติกรรมผู้หญิงที่ไม่ขัดแย้งกับเนื้อเรื่องขุนช้างขุนแผน
- ก. การทำหน้าที่แม่ศรีเรือน
 - ข. การมีผิวขาวเนียนเนียน
 - ค. การทำหน้าที่แม่ที่ดี
 - ง. การรักนวลสงวนตัว
40. เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวายฎีกาความเชื่อใดปรากฏเด่นชัดที่สุด
- ก. ความเชื่อเรื่องโชคลาง
 - ข. ความเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจ
 - ค. ความเชื่อเกี่ยวกับความฝัน
 - ง. ความเชื่อเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

เรื่อง การวิพากษ์วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวายฎีกา

- | | |
|-------|-------|
| 1. ง | 21. ข |
| 2. ก | 22. ง |
| 3. ค | 23. ง |
| 4. ข | 24. ก |
| 5. ง | 25. ข |
| 6. ก | 26. ก |
| 7. ค | 27. ง |
| 8. ข | 28. ค |
| 9. ง | 29. ง |
| 10. ค | 30. ข |
| 11. ก | 31. ข |
| 12. ง | 32. ก |
| 13. ง | 33. ค |
| 14. ข | 34. ข |
| 15. ข | 35. ก |
| 16. ก | 36. ง |
| 17. ข | 37. ก |
| 18. ง | 38. ค |
| 19. ค | 39. ง |
| 20. ก | 40. ข |

ภาคผนวก ฉ

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
เรื่อง การวิจัษ์วรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวญฎีกา
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาว่าแบบทดสอบแต่ละข้อต่อไปนี้ วัดตรงตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ระบุไว้หรือไม่ แล้วเขียนผลการพิจารณาของท่านโดยกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “คะแนนการพิจารณา” ตามความคิดเห็นของท่าน ดังนี้
กา ✓ ในช่อง +1 ถ้าแน่ใจว่าแบบทดสอบข้อนั้นวัดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ระบุไว้จริง
กา ✓ ในช่อง 0 ถ้าไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบข้อนั้นวัดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ระบุไว้จริง
กา ✓ ในช่อง -1 ถ้าแน่ใจว่าแบบทดสอบข้อนั้น ไม่ได้วัดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ระบุไว้จริง

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง	แบบทดสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		+1	0	-1
ใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ ประเมินค่า เรื่องที่อ่านใช้ ความรู้และ ประสบการณ์จาก การอ่านพิจารณา เนื้อหา รูปแบบ คุณค่าของหนังสือ ด้วยการพูดและ เขียนแสดงความคิดเห็น	1. ข้อใดคือความหมายคำว่า “วรรณคดี” ตามความหมาย พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ก. งานนิพนธ์ที่ทำขึ้นทุกชนิด ข. หนังสือที่ได้รับความนิยมว่าดี ค. วรรณกรรมทุกชนิดทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ง. วรรณกรรมที่ได้รับความนิยมว่าดีมีคุณค่าเชิงวรรณศิลป์ ถึงขนาด			
	2. ข้อใดมิใช่จุดมุ่งหมายในการอ่านวรรณคดี ก. อ่านเพื่อให้ทันโลกทันเหตุการณ์ ข. อ่านเพื่อความเพลิดเพลินอารมณ์ ค. อ่านเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ชีวิต ง. อ่านเพื่อรับรสความงามความไพเราะของบทประพันธ์			
	3. ข้อใดคือความหมายของคำว่า “การวิจัษ์” วรรณคดี ก. การอ่านวรรณคดีอย่างละเอียดลออ ข. การวิจัษ์วรรณคดีเรื่องที่อ่าน ได้ชัดเจน ค. การเข้าใจเรื่องราวของวรรณคดีที่อ่านอย่างแจ่มแจ้ง ง. การพิจารณาว่าวรรณคดีนั้นแต่งได้อย่างไรมีคุณค่าอย่าง			

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	แบบทดสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		+1	0	-1
	14. เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวายฎีกา เป็นบทประพันธ์ ของใคร ก. สุนทรภู่ ข. พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ค. พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ง. ไม่ทราบนามผู้แต่ง			
	15. “อยู่บ้านสุขเกษมเปรมใจ สมสนิพพิสมัยด้วยสองนาง”คำที่ขีดเส้น ใต้หมายถึงใคร ก. นางวันทอง, นางแก้วกิริยา ข. นางลาวทอง, นางแก้วกิริยา ค. นางวันทอง, นางลาวทอง ง. นางศรีมาลา, นางสร้อยฟ้า			
	16. ข้อใดแสดงให้เห็นว่านางวันทองเป็นคนคิดอย่างรอบคอบมีเหตุมี ผล ก. ขุนช้างตื่นขึ้นเป็นการ เขาจะรุกรานพาลข่มเหง ข. เจ้าเป็นถึงหัวหมื่นมหาเล็ก มิใช่เด็กคอกเจ้าจงฟังแม่ ค. มีธุระสิ่งไรในใจเจ้า พ่องเล่าแก่แม่แล้วกลับบ้าน ง. จงเร่งกลับไปคิดกับบิดา ฟื่องหากราบหูลพระทรงธรรม์			
	17. ข้อใดเรียงลำดับเหตุการณ์ในเรื่องขุนช้างขุนแผนได้ถูกต้อง 1. จมื่นไวยสารภาพกราบบาหา ลูกมาผิดจึงหาเตียงไม้ 2. เห็นคนนอนล้อมอ้อมเป็นวง ประสูตินมั่นลงขอบรั้วกัน 3. ครานั้นสมเด็จพระพันวษา ทรงพระโกรธาโกลาหล 4. หมื่นวิเศษรับคำแล้วอำลา รีบมาบ้านขุนช้างหาข้าไม้ ก. 2 1 3 4 ข. 2 1 4 3 ค. 1 3 2 4 ง. 1 2 3 4			

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	แบบทดสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		+1	0	-1
	18. ข้อใดแสดงให้เห็นว่ายังมีวัยซึ่งมีความคิดแบบเด็กๆ ชอบทำอะไรตามใจตนเอง ก. แค้นแม่จ่าจะแก้ให้หายแค้น ไม่ทดแทนอายุขุมข้างข้างไม่ได้ ข. อย่าเลยจะรับแม่กลับมา ให้อยู่ด้วยบิดาเกษมศรี ค. จะใคร่ขบขุมข้างที่กลางตัว นึกกลัวจะถูกแม่วันทองนั้น ง. จะตัดเอาศีรษะของแม่ไป หิ้งแต่ตัวไว้ให้อยู่ที่นี่			
	19. “เสาวرنีย์” ปรากฏในคำประพันธ์ข้อใด ก. เรณูฟูร้อนขจรใจ อย่างเห่าก้าวไปไม่โครมคราม ข. พี่ขาวลาวเด่นดวงสว่าง จันทร์กระจ่างทรงกลมกลมเมฆสิ้น ค. หอมหวานอวลอบนุปผาชาติ เบิกบานก้านกลาดกิ่งไสว ง. น้ำค้างตกกระเซ็นเย็นเยือกใจ สงัดเสียงคนใครไม่พูดจา			
	20. ข้อใดอ่านแล้วเห็นภาพพจน์ชัดเจนที่สุด ก. ชมพลงย่างเอื้องซาเลื่องมา เปิดมุ้งเห็นหน้าแม่วันทอง ข. นิ่งนอนอยู่บนเตียงเคียงขุมข้าง มันแนบข้างกอดกลม ประสมสอง ค. ข้าไทนอนหลับลงทับกัน สะเคาะกลอนตอนสิ้นถึงชั้นสาม ง. จี๋ปลาคาไฟมันไหลเลอะ โกงงอะรูงมไม่สมประดี			
	21. “ว่าแล้วปิดบานหน้าต่างผาง ขุนช้างเคียดคาลทะยานไส้” คำประพันธ์ที่ยกมาใช้โวหารชนิดใด ก. อุปมา ข. อุปลักษณ์ ค. อติพจน์ ง. บุคลลวัต			
	22. ข้อใดใช้โวหารต่างจากพวก ก. หัวอกใครได้แค้นในแผ่นดิน ไม่เคียดคินเท่าพี่กับวันทอง ข. เจ็บใจคังหัวใจจะพังพอง ขยับจ้องคาบง่าอยากฆ่าฟัน ค. ครานั้นขุมข้างได้ฟังว่า แค้นคังเลือดตาจะหลังไหล ง. คังทองคำทำเลื่อมปากกะลา หน้าตาคล้ายเหมือนมินหม้อมอม			
	23. ข้อใดไม่ใช่พรรณนาโวหาร ก. ย่างเห่าก้าวไปในทันที มิได้มีใครทักแต่สักคน ข. อัดอึดอึดด้วยขังใจ เมื่อไรจะวันจะดับหล้า ค. ม่านมู่ลี่มีฉากประจักษ์นั้น อัดจันทร์เครื่องแก้วก็หนักหนา ง. เจ็บใจคังหัวใจจะพังพอง ขยับจ้องคาบง่าอยากฆ่าฟัน			

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	แบบทดสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		+1	0	-1
	<p>24. ขุนช้างถวายฎีกา เพราะเหตุใด</p> <p>ก. ครานั้นขุนช้างได้ฟังว่า แค้นเคืองเลือดตาจะหลังไหล</p> <p>ข. มันจึงข่มเหงไม่เกรงใจ จะฟังใครได้ที่ไหนนั่น</p> <p>ค. ว่าแล้วบิดบานหน้าต่างผาง ขุนช้างเดือดดาลทะยานไล่</p> <p>ง. คิดคิดให้แค้นแสนเจ็บใจ ช่างทำได้ต่างต่างทุกอย่างจริง</p>			
	<p>25. ข้อใดแสดงให้เห็นว่าขุนแผนยังรักนางวันทองเหมือนเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง</p> <p>ก. หัวอกใครได้แก่นในแผ่นดิน ไม่เคียดเคืองเท่าที่กับวันทอง</p> <p>ข. เมื่อคิดทุกทุกข์ถึงเจ้าทุกเช้าค่ำ ต้องกลืนกล้ำโสกเศร้านั้น เหลือแสน</p> <p>ค. ความรักหนักหน่วงทรงสวาท ที่ไม่คลาดคลายรักแต่สักสิ่ง</p> <p>ง. อาลัยเจ้าเท่ากับดวงชีวิตที่ คิดจะหนีไปตามเอาเจ้ากลับ</p>			
	<p>26. "พิเคราะห์ดูทั้งยามอุจฺฎฺกาล ก็บันดาลฤกษ์แรงเป็นหนักหนา" คำที่ขีด เส้นใต้ตรงกับเวลาใด</p> <p>ก. ปฐมยาม ข. มุติยาม</p> <p>ค. ทศยาม ง. บิจฉิมยาม</p>			
	<p>27. ข้อใดแสดงให้เห็นว่า แม้ข้าราชการทำผิดก็ยอมได้รับ โทษทัณฑ์เช่นกัน</p> <p>ก. เจ้าตรบโทนอันคั่นกัญญา เพื่อนโขกลงด้วยกะลาว่าผีเสื้อ</p> <p>ข. ถ้าประมาทราชการไม่นำพา ปลอ่ยให้ใครเข้ามาในล้อมวง</p> <p>ค. เสี้ยไกรรับฟ่องของมันที่ คีเสี่ยสามสิบจึงปลอ่ยไป</p> <p>ง. ระวังโทษเบ็ดเสร็จเจ็ดสถาน ถึงประหารชีวิตเป็นผุยผง</p>			
	<p>28. เหตุการณ์ใดที่ทำให้ขุนแผนฟังนางวันทองเล่าแล้ว เกิดความรู้สึกใจหายจนถอนางวันทองแล้วแอบร้องไห้</p> <p>ก. สันว่าพลัดไปในไพรเดือน เดือนเดือนไม่รู้ที่จะกลับหลัง</p> <p>ข. โคลตะครุบรายคืนในหนันที่ แล้วจุดคร่าพรี่ไปในไพร</p> <p>ค. ทั้งสองมองหมอบอยู่ริมทาง พอนางคั้นปามาถึงที่</p> <p>ง. ลดเลี้ยวเที่ยวหลงในคงรัง ยังมีพยัคฆ์ร้ายมาราวี</p>			

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	แบบทดสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		+1	0	-1
	29. เหตุการณ์ใดที่สร้างความลำบากใจให้นางวันทองมากที่สุด ก. หญิงเดียวชายครองเป็นสองมิตร ถ้ามีปิลลิสเซียให้เปลื้อง ไม่ตามใจ ข. คราวนั้นเมื่อตามไปกลางป่า หน้าคั้นเหมือนหนึ่งทามินหม้อ ใหม่ ค. ขณะความงามหน้าคั้นเขียนช้อย เขาถูกลงไปเหมือนลงทะเลลึก ง. กำริบใจด้วยเจ้าไวยกำลังซึก จะพาแม่ตักตักให้จำตาย			
	30. ข้อใดอ่านแล้วรู้สึกเศร้าสะเทือนใจที่สุด ก. อีสานต่อจัญไรใจหมิว หังเพชรนิลเกิดขึ้นในอาม ข. รูปงามนามเพราะน้อยไปหรือ ใจไม่ซื่อสมศักดิ์เท่าเส้นผม ค. แต่ใจสัตว์มันยังมีที่นิยม สมากมก็แค่ถึงฤดูมัน ง. นักเล่นดินลูจะอยู่ไซ ย้ายไวยเมืองย่านับว่ามารดา			
	31. “จะกล่าวถึงโฉมเจ้าพลาชงาม เกรงเนื้อความนิ่งนึกตรึกครองอยู่ อ้ายขุนช้างสารพัลเป็นศัตรู” พลาชงามแก้ไขความวิตกกังวลของตนด้วยวิธีใด ก. ร่างฟ่องท่งเทียบให้เรียบร้อย ถ้อยคำถัดวันเป็นหนักหนา ข. ผู้ตายขอถวายซึ่งฎีกา แก้นเหลือปัญญาจะทานทาน ค. พยาบาลคุณพระนายพอกลายไซ้ คุณอย่าสงสัยว่าไปอื่น ง. เอนดิเป็นไรก็เป็นไป ไม่เอากลับมาได้มิใช่ดู			
	32. ความรักในข้อใดต่างจากข้ออื่น ก. ความรักหนักหน่วงทรวงสวาท ที่ไม่คลาดคลายรักแต่สักสิ่ง ข. สองหนสามหนกันแต่หนี หลังที่ลงไม่รอดนางยอดหญิง ค. คึดคะนึ่งถึงมิตรแต่ก่อนเก่า นิจจาเข้าเห็นห่างร้างพิสมัย ง. จะคิดถึงลูกบ้างดาอย่างไร หาไม่ใจแม่ไม่คิดเลข			

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	แบบทดสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		+1	0	-1
	<p>43. “เหมือนแมลงวันว่อนเกล้าที่เนาข้าว มาเลือกกล้วยพุมมาลัยที่หวานหอม “ดอกมะเดื่อหรือจะสู้ดอกพะยอม ว่าน้แม่จะตรอมระกำใจ” คำประพันธ์ที่ยกมาตรงกับสำนวนใด</p> <p>ก. ถึงทองใบหยก ข. กระจ่างหมายจันทร์ ค. ดอกฟ้ากับหมาวัด ง. ช่มเขาโคจีนให้กินหญ้า</p>			
	<p>44. คำพูดในข้อใดทำให้ผู้ฟังแล้วรู้สึกชื่นใจ</p> <p>ก. หัวอกใครได้แก่นในแผ่นดิน ไม่เดือดร้อนเท่าพี่กับวันทอง ข. ความรักที่ยังรักระงมใจ อย่าตัดไม้ตรีตรึงให้ตรอมตาย ค. ถึงสองครั้งตั้งแต่พรากจากพี่ไป ดังเค็ดใจจากร่างที่ราวกัน ง. อาลัยเจ้าเท่ากับดวงชีวิตพี่ คิดจะหนีไปตามเอาเจ้ากลับ</p>			
	<p>45. คำประพันธ์ในข้อใดมีได้สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมไทยในสมัยอยุธยา</p> <p>ก. จะกล่าวถึงพระองค์ผู้ทรงชัย เนาในพระที่นั่งบัลลังก์รัตนี ข. วันนั้นพอพระปิ่นนรินทร์ราช เสด็จประพาสบึงย้งหากลับไม่ ค. ฝิพายรายเล่มมาเต็มลำ เรือประจําแหนแห่งซึ่งแชร่มา ง. พระสุตรรุกร่างกระจ่างองค์ ขุนนางกราบราบลงเป็นขนัด</p>			
	<p>46. ข้อใดมิใช่อุปมาโวหาร</p> <p>ก. คิดคะนึ่งจะสิ่งทะเลนอก ตั้งตัวคทพระสุเมรุภูผา ข. เหมือนแมลงวันบินว่อนเกล้าที่เนาข้าว มาเลือกกล้วยพุมมาลัยที่หวานหอม ค. จมื่นไวเล่าก็เลือดที่ในอก ก็หีบขกรักเท่ากันกับศิว ง. คราวนั้นเมื่อตามไปกลางป่า หน้าคั้นเหมือนหนึ่งทามินหม้อใหม่</p>			

ผลการเรียนรู้ ที่คาดหวัง	แบบทดสอบ	คะแนนการพิจารณา		
		+1	0	-1
	47. เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวายฎีกาความเชื่อใดปรากฏเด่นชัดที่สุด ก. ความเชื่อเรื่องโชคลาง ข. ความเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจ ค. ความเชื่อเกี่ยวกับความฝัน ง. ความเชื่อเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย			
	48. ค่านิยมใดของพฤติกรรมผู้หญิงที่ไม่ขัดแย้งกับเนื้อเรื่องขุนช้างขุนแผน ก. การทำหน้าที่แม่ศรีเรือน ข. การมีผิวเคียวเมียวเดียว ค. การทำหน้าที่แม่ที่ดี ง. การรักนวลสงวนตัว			
	49. เรื่องขุนช้างขุนแผน ตอนขุนช้างถวายฎีกา ค่านิยมใดไม่ปรากฏ ก. ความเชื่อเรื่องภูตผี ข. การนิยมนำบุญในวันพระ ค. ความรักกตัญญูของลูก ง. ความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมาย			
	50. คุณค่าเด่นชัดที่สุดของเรื่องขุนช้างขุนแผน คือข้อใด ก. ให้ความรู้สึกในด้านการสะท้อนอารมณ์ ข. สะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของการรับราชการ ค. แสดงถึงประเพณีชีวิตของคนไทยภาคกลางในสมัยก่อน ง. สะท้อนให้เห็นถึงความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์			

ภาคผนวก ช
แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน
กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนที่ตรงกับความคิดเห็นของ
นักเรียน

3 หมายถึง มาก 2 หมายถึง ปานกลาง 1 หมายถึง น้อย

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
		1	2	3
1.	การจัดแผนผังห้องเรียนแบบหน่วยการเรียนรู้ตามความเหมาะสม			
2.	เวลาเรียนในแต่ละหน่วยมีความเหมาะสม			
3.	เนื้อหาแต่ละหน่วยมีความเหมาะสม			
4.	ในแต่ละหน่วยกิจกรรมมีความเหมาะสมน่าสนใจ			
5.	แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมีความเหมาะสม - จำนวนข้อสอบ - เวลา			
6.	คำเฉลยแบบฝึกหัด , แบบฝึก มีความถูกต้องระดับ			
7.	นักเรียนสามารถเรียนชุดการสอนนี้ด้วยตนเอง ได้มากน้อยใน ระดับเข้าใจง่ายขึ้น			
8.	นักเรียนคิดว่าการเรียนด้วยชุดการสอนนี้ นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและได้แสดงออกด้านการวิพากษ์วิจารณ์อยู่ในระดับใด			
9.	นักเรียนคิดว่าเมื่อเรียนบทเรียนนี้แล้วจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้			
10.	นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน มีความสุขในการเรียน			

ภาคผนวก ซ

คะแนนเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 1 คะแนนเฉลี่ยผลการประเมินคุณภาพชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาไทย สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

รายการประเมิน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.00	0.00	ดีมาก
2. คู่มือการใช้ชุดการสอนและแผนการสอน	4.00	0.00	ดีมาก
3. มีเนื้อหาสัมพันธ์สอดคล้องกับจุดประสงค์	4.00	0.00	ดีมาก
4. ความยากง่ายพอเหมาะกับวัย ระดับชั้นของผู้เรียน	4.00	0.00	ดีมาก
5. ชี้ดผู้เรียนเป็นสำคัญในการเรียน	4.00	0.00	ดีมาก
6. มีแบบฝึกอย่างเพียงพอ	4.00	0.00	ดีมาก
7. มีกิจกรรมให้นักเรียนแสดงออกเหมาะสม	3.80	0.45	ดีมาก
8. มีแบบทดสอบตามจุดประสงค์	4.00	0.00	ดีมาก
9. สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานการเรียนรู้	4.00	0.00	ดีมาก
10. ใช้ภาษาถูกต้อง สื่อความหมายชัดเจน	3.80	0.45	ดีมาก
รวมเฉลี่ย (\bar{X})	3.96	0.09	ดีมาก

ภาคผนวก ฅ

ตารางแสดงค่าระดับความยาก (P) ค่าอำนาจจำแนก (r)
และค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (IOC)
ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้วยชุดการสอน



มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 2 ค่าระดับความยาก (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าดัชนีความ
สอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (IOC) ของแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ด้วยชุดการสอน

ข้อที่	ค่า ความ ยากง่าย (P)	ค่าอำนาจ จำแนกราย ข้อ (r)	ค่าดัชนี ความ สอดคล้อง (IOC)	ข้อที่	ค่า ความ ยากง่าย (P)	ค่าอำนาจ จำแนกราย ข้อ (r)	ค่าดัชนี ความ สอดคล้อง (IOC)
1.	0.42	0.33	1.0	21.	0.58	0.33	1.0
2.	0.46	0.25	1.0	22.	0.63	0.42	1.0
3.	0.21	0.25	1.0	23.	0.25	0.33	1.0
4.	0.50	0.67	1.0	24.	0.50	0.33	1.0
5.	0.46	0.42	1.0	25.	0.21	0.25	1.0
6.	0.25	0.33	1.0	26.	0.54	0.42	1.0
7.	0.33	0.33	1.0	27.	0.54	0.58	1.0
8.	0.33	0.33	1.0	28.	0.63	0.25	1.0
9.	0.50	0.50	1.0	29.	0.46	0.42	1.0
10.	0.42	0.67	1.0	30.	0.54	0.42	1.0
11.	0.42	0.50	1.0	31.	0.67	0.33	1.0
12.	0.46	0.42	1.0	32.	0.50	0.50	1.0
13.	0.50	0.50	1.0	33.	0.63	0.42	1.0
14.	0.40	0.50	1.0	34.	0.50	0.50	1.0
15.	0.38	0.42	1.0	35.	0.46	0.58	1.0
16.	0.29	0.42	1.0	36.	0.38	0.42	1.0
17.	0.33	0.33	1.0	37.	0.67	0.33	1.0
18.	0.42	0.33	1.0	38.	0.46	0.58	1.0
19.	0.46	0.42	1.0	39.	0.46	0.58	1.0
20.	0.50	0.50	1.0	40.	0.42	0.50	1.0



ภาคผนวก ญ

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY



ที่ ศธ ๐๕๕๐.๐๑/ว ๐๘๑๐

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๑

๘ มิถุนายน ๒๕๕๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณสมใจ วชิสิงห์

ด้วยนางศุภัญญา ปิญจิต รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๒๐๖๒๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการวิจัยวรรณคดีโดยใช้ชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
เครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพรรพรม)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘



ที่ ศท ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๘๑๐

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๘ มิถุนายน ๒๕๕๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณพัชรินทร์ ธงทาสี

ด้วยนางสุกัญญา ปัญจิต รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๒๐๖๒๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการวิจัยวรรณคดีโดยใช้ชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
เครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
คลังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ไพโรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘



ที่ ศษ ๐๕๕๐.๐๑/ว ๐๘๑๐

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

จ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๕๐๐๑

๘ มิถุนายน ๒๕๕๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณสุมาลี ธรรมโหร

ด้วยนางสุกัญญา ปัญจิต รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๒๐๖๒๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาการวิจัยวรรณคดีโดยใช้ชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖” เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
เครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘



ที่ ศร ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๘๑๐

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๘ มิถุนายน ๒๕๕๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณหญิงพะยอม พันธุ์ศรี

คือนางสุกัญญา ปัญจิต รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๒๐๖๒๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาการวิจัยวรรณคดีโดยใช้ชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
เครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมด้านเนื้อหา ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไพรวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐-๔๓๗๒-๕๔๓๘

ที่ ศร ๐๕๔๐.๐๑/ว ๐๘๑๐



บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อ.เมือง จ.มหาสารคาม ๔๔๐๐๑

๘ มิถุนายน ๒๕๕๓

เรื่อง เรียนเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน คุณรัตนา วิทยากร

ด้วยนางศุภัญญา ปัญจิต รหัสประจำตัว ๕๒๑๒๑๒๐๖๒๓ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน รูปแบบการศึกษานอกเวลาราชการ ศูนย์โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาการวิจัยขั้นวรรณคดีโดยใช้ชุดการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖" เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุตามวัตถุประสงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
เครื่องมือการวิจัย ตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมค่านเนื้อหา ภาษา สถิติ การวัดและประเมินผล
ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกรียงศักดิ์ ไชยวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์, โทรสาร ๐ - ๔๓๗๒ - ๕๕๓๘